

36. OTDK

Dolgozat címe:

**Tipikus és atipikus gyermekek szülei számára alkalmazható,
szülőket ösztönző, otthon, családi környezetben végezhető
anyanyelvi foglalkozások adaptálása**

Készítette: Haga Orsolya

Semmelweis Egyetem Pető András Kar – Konduktor BA

Témavezető: dr. Pintér Henriett

Budapest, 2023.01.18

1. Bevezetés

A dolgozatban bemutatott kutatás 2020 szeptembere óta zajlik, mely több szakaszból álló vizsgálat. A kutatás fő célja egy otthon, családi környezetben alkalmazható, szülőket ösztönző anyanyelvi foglalkozás alkalmazásának kipróbálása és validálása. Jelen kutatás kiindulási alapját a Covid-19 világjárvány okozta, karantén alatti helyzet képezte. A közoktatási intézményekben a nevelési és tanulási környezetben az eddigi tradicionális folyamatot teljes változás elé állította. Ez a változás hatással volt a nevelés valamennyi szereplőjére: megváltozott a nevelés-tanulás színtere, ugyanis a nevelési intézmények bezárása miatt az otthonukba kényszerültek a gyermekek és a szülők, másrészt a szülőkre hárult a nevelőmunka és a gyermekkel való foglalkozás is. Ebben a rendkívüli helyzetben a szülő és a gyermek a bezárt élethelyzet miatt feltételezhetően jelentős új szerepben találhatták magukat: egyszerre kellett szülőként és egyszerre a gyermek tanulását nap, mint nap támogató-irányító szerepben jelen lenniük. Ez valószínűsíthetően jelentős terhet róhatott a szülőre, mivel napi készütségben kellett saját munkája mellett a gyermeke nevelési és tanulási feladatait megoldani. Az óvodás gyermekét nevelő szülők esetében elsősorban a játék és a mindennapi óvodai életet kellett pótolnia a szülőknek. Mindezek a társadalmi jelenségek a szülőknek sok feszültséget okozhattak feltételezhetően, ami miatt nem vagy nagyon nehezen tudták önmagukat is serkenteni a gyermekkel közös együttlétek megélésére. A karantén alatti nevelés-tanulás hatásaira irányuló kutatási beszámolók száma gazdag, különösen az óvodai élettel kapcsolatos kutatások beszámolóit a jelentősek (Tímár, 2021), sőt egyenesen kultúraváltásként értelmezik a kora gyermekkori nevelésben (Kolosai, 2020). Ugyanakkor a szülőket otthon, gyermekével együtt töltött időben zajló kihívásokra, a közös pozitív élményre, mint ösztönzőre irányulóan jelen tudásunk szerint még nem születtek vizsgálatok.

1.2 Dolgozatunkban olyan mérőeszköz bemutatására vállalkozunk, amelynek elméleti alapját a kora gyermekkor beszéd kutatásain belül a fonológiai tudatosság kutatásai, illetve a szülői programok hatásvizsgálatai ösztönözték a mérőeszközöket esettanulmányokon keresztül validáltuk. Támaszkodtunk továbbá saját kutatásainkra, és figyelembe vettük a jelen vizsgálatunkban is: egyrészt óvodapedagógusokat kérdeztünk meg a fonológiai tudatosságról alkotott tudásukról (Haga 2020) és a szülői programokról (Haga 2022) másrészt szülőket arról kérdeztük, mi ösztönzi őket a gyermekével való közös együttléte során. Végül figyelembe vettük az áramlatélmény jelenségét, a flowt (Csíkszentmihályi, 1997) a szülő-gyermek együttlét vizsgálatához. Mérőeszközünket – a szülőt ösztönző anyanyelvi játékokat – mindezen kutatásokra alapoztuk és terveztük meg. Dolgozatunk első része kutatásunk elméleti hátterét

mutatja be: hazai viszonylatban jelenlévő szülői programokat, végül röviden ismerteti a mesékkel kapcsolatos ösztönző hatásokat. Dolgozatunk második része az empirikus kutatás bemutatásával foglalkozik. A kutatások szakaszai mentén haladva először összegzi azokat az előméréseket, amelyek a pedagógusok fonológiai tudatosságra irányuló véleményekre, valamint a szülők ösztönzésére irányult. Majd ezt követően két részben ismerteti a mérőeszközök adaptálásának eredményeit: a fonológiai játék mérőeszköz adaptálásának eredményeit, illetve az otthoni mesejáték foglalkozásának eredményeit. Kutatásunk igyekszik hozzájárulni olyan, a szülőket támogató és ösztönző otthoni anyanyelvi játékokhoz, ami segítheti a szülőket is az örömök megéléséhez, és ne csupán a gyermeke fejlesztéseként tekintsen a közös együttlétre.

2. Szülői programok jelenléte hazai szakszerületen

A szakirodalmi feltárások alapján a szülői programok haza szakterületen elsősorban mint, fogalom szociális intézményeken belül valósul meg. Az óvodáskorú gyermekek anyanyelvi fejlődésében nem csak a szakemberek, és pedagógusok felelőssége jelenik meg, hanem a szülőké is. Jelentősen hozzá tudjuk segíteni gyermekek hozzátartozóit azzal, ha olyan játékos programot adunk a kezükbe, ami nem csak az anyanyelvi fejlődést segíti, valamint a szókincsbővítést, hanem hozzájárul a szülőket ösztönző motivációhoz is, így lehetőséget adunk, hogy a közös tanulási percek élvezettel teljenek. Miközben a gyermek motiváltságára irányuló kutatások születtek, például az elsajátítási motiváció és az otthoni érzelmi-fizikai környezet összefüggéseit tekintve, melyből kiderül, az anyával való kapcsolat szignifikáns összefüggést mutat az elsajátítási motivációval (Kiss, 2015), addig a szülő gyermekével eltöltött idejében a szülő ösztönzésére irányulóan elenyésző kutatásokat találálunk hazai viszonylatban, s ezek is a gyermekvédelemben a szülők mentorálására irányulóan (lásd például Fejes, Kelemen & Szűcs, 2013, id. Haga; Gál; Pintér 2022). A szülői programok elsősorban a relizencia csökkentésére készültek, melyben hozzásegítik a szülőt a nehézségekkel való megküzdésre az élet számos területén. A mi nézőpontunk, hogy a tanulást olyan szinten segítsük, melyben a szülő otthoni környezetben, motiválva, és ösztönözve tevékenykedik gyermekével.

3. Elméleti háttér

A mesélés, a mesemondás és a befogadás szerepe a közös, együttes élmény átélésében

A mese kutatásai rendkívül termékenyek a hazai szakirodalomban (lásd Papp, 2018; Nyitrai, 2016); jelen elméleti összefoglalónk a mesemondás és a mese közvetítő szerepét ismerteti. Pintér (2020) összegző tanulmányában kiemeli a mesemondás és a mesélés együttes fogalomkénti kezelését Bódis (2003) értelmezésére támaszkodva. A mese olyan kommunikációnak tekinthető, amelyben a mesemondó mint közvetítő csatorna egyben befogadója is a mesének a mesében közösen átélt események közvetítésén keresztül. A mesemondás pszichikai síkon is zajlik, ugyanis olyan átható erő és áramlat keletkezik a mesemondó és a mesebefogadó között, ami mindaddig tart, amíg a mesei folyamatban benne vagyunk. Olyan szakrális tér, amelyben a gyermek mint befogadó belső képeket vetít és a szülő mint mesemondó újra és újra átéli a gyermekével együtt a közös élményt. Szakirodalmi összefoglalóinkban eddig a szülők ösztönzésére, motivációjára irányuló elméleti alapvetéseket mutattuk be, így az eddigi megállapításaink is ezen szakirodalmi megállapításokon alapszanak (Haga; Gál; Pintér 2022). Első mérőeszközünk kipróbálása egy fonológiai tudatosságot fejlesztő öt napos versolvasásból álló játék volt, aminek választását a szakirodalom alapján is hazai és a nemzetközi kutatások is azt igazolják, hogy ezen anyanyelvi készségnek a megfelelő fejlettsége jelentős mértékben hozzájárul a kezdeti szakaszban az olvasás elsajátításához (Jordanidisz, 2012). Az óvodai nevelés jelentős részeként jelenik meg az anyanyelvi fejlesztésre irányuló foglalkozás is, ugyanis hazai kutatások szintén igazolták, hogy a fonológiai tudatosság megfelelő fejlettsége az olvasás és írás kezdeti elsajátítási folyamatában kurrens szerepet tölt be (ld. Csépe, 2006). A szakember, jelen esetünkben az óvodapedagógus feladata részben, hogy ha a neveltnél eltérő fejlődésmenetet észlel, kötelessége azt a szülő felé jelezni, mivel így preventív jelleggel megelőzhető az esetleges fejlődési zavarra ráépülő másodlagos fejlődési zavarok, ami a nyelvfejlődést is érintheti. A nyelvfejlődési zavart mutató tanulók számára – a szavak kisebb egységekre bontásának, a beszédhangok biztos felismerésének és megkülönböztetésének zavara miatt – nehézséget jelent a betű-beszédhang megfeleltetés és általában az olvasástechnika, valamint a „füllel írható” helyesírás elsajátítása (Sósné 2020). A pandémiás helyzet jelentősen megváltoztatta a gyermekek tanulásának módjait, valamint a család napirendjét, esetleg életvitelét is. A kutatási elméletünk részben arra fókuszál, hogy a pandémia okozta online tanulás milyen nehézségek elé állította a gyermekeket, illetve hozzátartozó szülőket. Az online tanulás körülményeinek megteremtése várlatan helyzetben rengeteg stresszfaktort emelhetett a szülőknek, nem melleleg az iskolai tanulás strukturált,

előre tervezett, tanyagot követve épül fel, ahol a tanító folyamatos interakcióban van az osztállyal, így meglehetősen idejében észleli a gyermek lemaradását. A szülő otthoni környezetben, ha a feltételeket megteremteni is tudja, nem minden esetben rendelkezik azon módszertani, és sajátos ismeretekkel, ami a tananyag elsajátítását segíti. A gyermek-szülő között így feltételezhetően szintén nyomás, stresszhelyzet alakulhatott ki, ami akár a későbbi tanulási folyamatokat tekintve nagyobb lemaradással is társulhat. A kutatásunk számunkra fókuszba helyezi a szülők motiválását, és a szülő-gyermek közt lévő élményszerzés magasabb fokának az elérést. Az előzetes programunk, ami az öt napos fonológiai tudatosságot fejlesztő játékot alkalmazta, az eredmények alapján a szülők visszacsatolták, hogy nem érezték magukat kompetensek a feladatok elvégzésre, nehezen láttak hozzá. Az első program eredményeit a további fejezetekben bővebben kifejtük. A mesejáték program eme probléma mentén fejlődött tovább, hogy minél játékosabban, aktív módon vonjuk be a szülőket, az otthon folytatott tevékenységbe a gyermekükkel. A 21. században a korábban alkalmazott tanulási formák és módszerek már nem képesek fenntartani a tanulók érdeklődését. A tanulási formák megváltoztak, az aktív tanulási módszerek kerültek előtérbe, amelyek motiválják a tanulókat, és a tanulók aktív részvételén alapulva segítik a tananyag feldolgozását, megértését (Binkley és mtsai, 2010; Liu és Chen 2013, id. Bónus; Nagy 2020: 3). A programunk éppen ezért alkalmazza mozgatóként a játékot, mivel az oktatásban alkalmazott játékok iránti megnövekedett érdeklődés nyomán számos kutató bizonyította, hogy egy helyesen megválasztott és kivitelezett játék képes a tanulók tartalmi tudásának növelésére (Sabourin, 2014, id. Bónus; Nagy 2020: 3), amiben mi ráhatásként beemeltük a szülők motiválását is. A játék, mint fogalom nehezen megfogható, leggyakrabban eszközként, módszerként, valamint értelmezési keretként, koncepcióként fordul elő a szakirodalomban (Corti 2006; Chiang és mtsai 2011; id. Bónus; Nagy 2020: 4). A játék ebben az esetben eszközként is szolgál a meseprogram alkalmazása során, hiszen a szülők kész programfüzetet kapnak a kezükben, melyben a tartalma egy három napos meseolvasás. A jelen tapasztalatok alapján a meseolvasás, mint eszköz a gyermeki lét szemléletének, és koruknak megfelelő egyéni sajátosságokat is figyelembe veszi, éppen ezért választottunk ismert gyermekirodalmi műveket. A gyermekirodalmi művek szerkezetébe, és nyelvezetébe is óvodás korosztálynak befogadható, élvezhető. A mesélésnek a szókincs gyarapításában is jelentősége van. A rendszeres olvasóvá válás feltétele a bizonyos szókészletet igényel (a leggyakoribb kb. 5000 szó) ismerete (Nagy 2006). Továbbá mint említettük fontos a gyermekek iskolai felkészítése, aminek alapja a meseolvasás is lehet, mivel a rendszeresen, gyakran mesét hallgató gyermekek fejlődésben kb. másfél évvel megelőzik azokat a társaikat, akiknek a meseélményben csak ritkán van részük

(Nagy 1980). A három napos mesejáték programunk az általunk választott mesét három napra osztotta, majd minden egyes napon feladatot végzett a történet végén a szülő-és gyermeke. A feladatok elvégzését azért feltételeztük ösztönzőnek, mert a feladatok végén adott válaszokat, valamint a mese folytatását mindig a következő napon tudhatta meg az olvasó. A mérőeszközünk nem csak a mesejátékot tartalmazza, hanem egy kérdőívet is. A kutatás fő kérdésköre a szülők „motiválása”, ezáltal minden lehetőséget meg kell ragadni ennek eléréséhez. A motiváció belső tényezőjeként vizsgálhatjuk a flow élményt, ami annyit jelent, hogy a résztvevő teljesen elmélyül abban a tevékenységben, amit csinál (Csikszentmihályi, 1975). A mérőeszközünk hatékonyságának vizsgálatához szükségünk volt a mesejáték program visszacsatolására, így Flow szinkronizációs kérdőívet adaptáltuk saját kutatásunkra. A kérdőívet a programot megelőzően is kitöltötték a szülők, majd a mesejáték program utáni tapasztalatokat is kérdőív formájában csatolták vissza. Flow szinkronizációs kérdőív alkalmas mérőeszköz lehet a flow-szinkronizáció konzisztens méréséhez. A kérdőív célja azoknak a tényezőknek a megragadása, melyek a közös, interakciót igénylő feladatok során megfigyelhető áramlat-élményt (Csikszentmihályi, 1990) támogatják. A kérdőív öt fő alappillérre bontja a társas interakciók értelmezését, és eszerint építi fel kérdéseit. A kérdések az összehangoltságot, motivációt, közös tevékenységet minden értelemben érintik. A szülő-gyermek közti interakciónak számos tényezőjét vizsgálták már. A szülő gyermekével folytatott tevékenység alatt neurológiai háttérrel is magyarázható a motivált viselkedés, mivel dopamin szabadul fel, így a valós időben történő, valós interakciós helyzetek támogatják leginkább a szinkronizációs folyamatot, a perceptuális ingerlés minél több modalitásban való megjelenésével együtt (Magyaródi; Oláh 2015). Fredrickson (2013) a pozitív érzelmek, a szeretet neurológiai magyarázatához kapcsolja az előbbi jelenségeket (id. Magyaródi; Oláh 2015: 275). Tehát választásunk alapja, miszerint miszerint egy személy minél többször tapasztalja társas helyzetekben a flow-élményt a flow-szinkronizáció mechanizmusa által kísérve, annál magasabb lesz a közös jóllét szintje (Seligman & Csikszentmihályi, 2000) — összhangban a pozitív pszichológia legalapvetőbb céljával (id. Magyaródi; Oláh: 291.). Összességében a szakirodalmi feltárásunk a pandémiás helyzetek nehézségeire építve motivációs mérőeszközt alkalmazva szeretné a szülőket visszajuttatni a gyermekükkel való közös tanulás élményének bázisára. A mérőeszközünk megtervezése, és alkalmazása ezen feltételek mentén született meg, így a kérdéseinket vizsgálva a programunk motivációs hatására visszacsatolást kaphatunk.

4. A kutatás menete

A kutatásunk menetét több szakaszból állítottuk fel, melyben nem csak szakemberek, azaz óvodapedagógusok vettek részt, hanem szülők is. A kutatásunk összesen öt szakaszból épült egymásra, amelynek állomásait a következő ábrán szemléltetjük.

1. ábra – Kutatás menete

Az imént látható ábra időben, térben is elhelyezi azokat az állomásokat melyeknél vizsgálatokat hajtottunk végre. Az első három állomás elsősorban az előméréseket foglalja magába. Az első előmérést óvodapedagógusok körében készítettük írásbeli kikérdezés alapján a beszéd fogalmairól alkotott tudásukról, valamint az attitűdjükről a szülő-gyermek programok felé. Az első szakasznál fogalmazódott meg a motiváció, és annak a kiemelése, miszerint ezen feltételek nélkül a szülőnek nem lesz érdeke, nem lesz szándéka gyermekével közös tevékenységet eltölteni. A második szakaszban egyetlen nyílt végű kérdést tettünk fel pedagógusok felé, hogy fogalmazzák meg a motiváció ösztönzőit. A motivációs ösztönzők széleskörű skálájával álltunk szemben, így két független értékelő segítségével mintázatokat kerestünk, melyekből a motivációs tényezőket kategóriákba, majd itemekbe tudtuk szervezni. A kutatásunk ezen szakasza további vizsgálódást kívánt, így a kialakult mintázatok alapján kérdéseket fogalmaztunk meg szülők felé, annak érdekében, hogy megtudjuk milyen mértékű összefüggés mutatható ki a pedagógusok-és szülők által vélt motivációs ösztönzőkről. Az eredmények által igen magas megegyezés láthattunk, ezért szükség volt gyakorlatban is visszacsatolást nyernünk. A második blokkban két program tervezése, és alkalmazása került sorra. Az első program egy fonológiai tudatosságot fejlesztő verses játék volt, melyben a szülő öt napon keresztül verset olvasott gyermekének, majd a vers felolvasása után a fonológiai tudatosság fejlesztésén belül a szavak szegmentálásának a képességét irányultunk fejleszteni. Az első program visszajelzése alapján a szülők a tapasztalatokat megosztva további tervezésre volt szükségünk, hiszen a

program alatt nem érezték önfeleden motiválnak magukat, nem érezték úgy, hogy felszabadultak volna a tevékenység során. A kutatásunkban jelenleg is zajló mesejáték program nem csak három napos meseolvasást, és hozzátartozó játékos feladatokat tartalmaz, hanem Flow szinkronizációs kérdőív segíti a háttérben zajló élmények előzetes, és utólagos vizsgálatát. Feltételezzük, hogy a kérdőív a programban való részvételt megelőzően, és követően nagyobb gyakorlati visszaigazolást nyújt majd a szülők tényleges ösztönzőiről a gyermekükkel eltöltött közös játék során. A kutatás menetét részletesen az empirikus kutatás bemutatása címszó alatt olvashatják el.

5. A kutatási kérdéseink

A kutatási kérdéseinket folyamatos szakirodalmi megalapozások, és feltérési területek határozták meg. Az előméréseink során elsősorban a pedagógusok beszédéről alkotott háttértudását, majd ebből kiindulva a szülők-pedagógusok motivációs ösztönzőit fésültük, hasonlítottuk össze. Az előmérések során körvonalazódott, hogy kiemelten kulcskérdés a motiváció, és annak megélése tevékenykedés során. Az optimális élmény (áramlat, flow) különböző helyzetekben való vizsgálata széleskörű kutatási területté vált a pozitív pszichológiában, azonban az interakciókban való működésmódja továbbra is megválaszolandó kérdést jelent (Magyaródi; Oláh 2015). Éppen ezért tartottuk fontosnak, hogy a Flow szinkronizációs kérdőívet használjuk, illetve adaptáljuk az általunk tervezett program során. A Flow szinkronizációs kérdőív öt területet vizsgál, melyből a kutatási kérdéseinket az alábbiak szerint fogalmaztuk meg:

- (1) Az otthoni mesejáték program során mennyire érezte a szülő az összehangoltságát, és a program hatékonyságát a gyermekével?
- (2) Az otthoni mesejáték program során mennyire sikerült a bevonódás élmény átélni, valamint sikerült-e a tevékenységre való koncentráció?
- (3) Mennyire gyakorolt a mesejáték pozitív hatást, és motivációt a résztvevőkre?
- (4) Mennyire valósult meg a közös tanulás a mesejáték program által?
- (5) Mennyire valósult meg a koordináció a gyermekkel a közös tevékenység során?

A kérdéseket az öt, kérdőív alapján vizsgált terület problémakörei foglalják magukba, ahol a problémakörök mentén különböző itemekben kérdezik ki a résztvevőket a közös tevékenységbe megélt tapasztalataikról. A kutatásunk, ami módszereként az esettanulmányt alkalmazza, így számszerűsített adatokban is mérheti eredményeit, valamint esetenként is értékelheti a résztvevők interakcióit, motivációit. A pozitív pszichológiai megközelítés (Seligman;

Csikszentmihályi, 2000) azokra a faktorokra koncentrálnak, amelyek az embereket — akár individuális, akár csoportos szinteken — elvezethetik a mentális egészséget, azaz az optimális működést jelző virágzás (Keyes, 2002) állapotába (id. Magyaródi; Oláh 2015: 271). Az általunk tervezett mesejáték program három napból áll, amit az előbb említett kérdőív előz meg, majd a program után szintén a résztvevők kitöltik a kérdőívet, amit számszerűsített adatokban az eredmények bemutatása fejezetnél fogunk kifejteni. Tehát a mesejáték program, mint a motivációs tényezőket, és szülők-gyermekükkel való közös tapasztalatszerzést vizsgálja játékos kereteken belül. A mesejáték programot, egy öt napos fonológiai tudatosságot fejlesztő játék előzte meg, melynek validálása azon a ponton mutatott hiányosságot, miszerint a szülők nem örömmel élték meg, a gyermekükkel együtt töltött tevékenységet, és tanulási perceket, hanem mint teher, és nehézség, valamint a játékhoz való inkompetens tudásukat fogalmazták meg. Az első tervezett program után feltételeztük, hogy a flow élmény betekintést enged majd nekünk, és mélyebb rálátást a figyelem fenntartására, és az önfeledt elmélyülésére, ami rövid játék keretén belül is akár megvalósulhat a szülő- és gyermeke között.

6. A minta

Az előmérések értékelése után jelen kutatásunknak két mintavétele volt. Az első mintavétel során a fonológiai tudatosságot fejlesztő játékos program által vettük fel három szülővel, és azok gyermekével, majd a második mintavétel során hat szülővel végeztük el a mesejáték programot. Mindkét mintavétel esetében szükségünk volt az szülők együttműködésére, valamint mindkét program után adatokat nyertünk ki kérdőív formájában. A programunk alapjait azáltal választottuk, hogy a játék mint, szórakozás, öröm, és nem mint készség vagy képesség fejlesztésre irányuló cselekvés (Frohman, 2017 id. Bónus; Nagy, 2020: 12.) , illetve az élményszerzés ami, elsősorban olyan állapotot fejez ki, melyben az adott személy képes teljesen elmélyülni, abban a tevékenységben, amit csinál (Csikszentmihályi 1975). A minta nagysága ugyan óvatosságra sarkall minket, mégis értékes adatokat nyerhetünk ki belőle, éppen ezért alkalmazzuk kutatási módszerként az esetelemzést. A kapcsolatot a résztvevőkkel online formában vettük fel, először az óvodavezetőket, óvodapedagógusokat, majd rajtuk keresztül a szülőket szólítottuk meg, invitálva a vizsgálatban való részvételre (4. melléklet). A kutatásunk során, ugyan folyamatosan adatbázis készítettünk a Pest megyei óvodák elérhetőségével, mégis kevés visszajelzés, és együttműködést tapasztalhattunk, mert sok esetben válasz sem érkezett vissza a felhívásunkra. A feltételezhető oka egyrészt a pandémiás helyzet, aminek hosszantartó utóhatásait a mai napig tapasztalhatjuk, másrészt lehet a szülők nem érdekeltsége is. Az előmérések során elsősorban a hólabda módszer érvényesült, ami annak köszönhető, hogy az

óvodapedagógusok érdekeltsége magasabbnak bizonyult, így kutatásunk témáját, kérdőíveinket egymás között is megosztották. Számszerűsített adatokat is tudunk alkalmazni az előmérések, és a programok során is. Az előmérések által számszerűsített adatot nyerhettünk ki a résztvevők egyetértésének, ismereteinek vizsgálatával, majd további számszerűsített adatokat nyerhettünk ki az általunk megalkotott programok alkalmazásával, amit az eredmények fejezetében mutatunk be. Az adatgyűjtés állomásai az első táblázatban tekinthetők meg.

1. Táblázat: Adatgyűjtés állomásai

Adatgyűjtés állomásai				
1. állomás	2. állomás	3. állomás	4. állomás	5. állomás
N= 16	N=21	N=21	N=3	N=6
Számszerűsített adat: beszédre alkotott tudás ismerete, attitűd	Számszerűsített adat: pedagógusok motivációs tényezői, kialakult mintázatok	Számszerűsített adat: kialakult mintázatok megbízhatósága a szülők válaszai által	Számszerűsített adat: részvétel, motiváció	Számszerűsített adat: részvétel, motiváció

Az alábbi táblázat alapján látható, hogy a számszerűsített adatokat milyen résztvevőkkel, és milyen kérdéskörök mentén vizsgáltuk. Az interjúkra, és a kérdőívekre kapott válaszok által két független értékelő segítette folyamatos munkánkat, annak érdekében, hogy az eredmények reliabilitását minél hatékonyabban biztosítsuk.

7. A kutatás módszerei

A kutatási módszerünknek az esetelemzést választottuk (Szokolszky 2020), melyben esetként a tipikus eseteket tekintettük, amely reprezentatív módon világít rá kutatásunk központi kérdésére, ami a szülők motivációs tényezői, és ösztönzői. Választásunk indoklásaként leíró, és feltáró jellegű megközelítést tartottuk előnyösnek, mivel alkalmas lehet az általunk tervezett program értékelésére, elméletalkotására, és az elméletszerkesztés megközelítésére, miszerint az általunk megalkotott mesejáték program visszacsatol az eddigi előmérések alapján, és részben alátámasztja, további vizsgálatra int minket, hogyan, és miként tárhatjuk fel az általunk vizsgált motivációs tényezőket. Esettanulmányunkat a következő lépések mentén építettük fel. Az első lépésként az eset kiválasztása, amely számunkra a szülők motivációs ösztönzői, és tényezői voltak gyermekükkel közösen eltöltött tevékenységek során,

amely mindkét fél számára örömben, közös élményekben gazdagítja a szülőt, és gyermekét. A mesejáték program megalkotása éppen ezért volt a kutatásunk alkalmazható eszköze. A második lépésben kutatási protokollt készítettünk, ami lépéseként levezette eddigi vizsgálatainkat, áttekintéseinket. Kutatási protokollt a második táblázatban mutatjuk be.

2. Táblázat: Kutatási protokoll, kutatásunk fő lépései

Kutatási protokoll				
Előmérések			Programok	
1. szakasz	2. szakasz	3. szakasz	1. szakasz	2. szakasz
Beszédről alkotott tudás	Pedagógusok motivációs tényezői	Szülők motivációs tényezői	Fonológiai tudatosságot fejlesztő verses játék	Mesejáték program (Jelenleg is)
N= 16 óvodapedagógus	N=21 pedagógus	N=21 szülő	N= 3 résztvevő (szülő + gyermek)	N=6 résztvevő (szülő + gyermek)
Tematikus kvalitatív interjú	Interjú – egyetlen nyílt végű kérdés	Interjú kérdések, kétváltozós válaszlehetőség	5 napos verses játék, fonológiai tudatosságot fejlesztő feladatok	3 napos meseolvasás, interjú
Kulcsszavak: fonológiai tudatosság, beszédértés, beszédészlelés, szülői programok, atipikus fejlődésmenet	Kulcsszavak: pedagógusok motivációja	Kulcsszavak: szülők motivációja	Kulcsszavak: játék, program, fonológiai tudatosság	Kulcsszavak: Flow-élmény, motiváció, közös program, mese

A jelen bemutatott kutatási protokoll alátámasztja a gondolatmenetünk részletes tervezését, és lépéseink indokolt egymásra épülését. Minden egyes szakasz további kérdések keresését, és értelmezését vonta maga után, mégis sorozatos összefüggésben állnak egymással az első szakasztól, egészen a jelenig. Az előmérések elsősorban a téma feltáró jellegét vizsgálták, majd további következtetések óvatos levonása után közeledtünk a programok megalkotása felé. A programok alkalmazása, és megalkotása adta annak alátámasztását, hogy az előmérések során felállított hipotézisek mennyire állják meg a helyüket, milyen mértékben vizsgálhatjuk a reliabilitását. Harmadik lépésként az adatgyűjtés, mint a táblázatban is látható

óvodapedagógusok, és szülőkön keresztül valósult meg interjú, illetve általunk tervezett fonológiai tudatosságot fejlesztő program, valamint a mesejáték alkalmazása által. Az interjúk megalkotása, és azok értékelése mélyítette el kutatásunk elméleti alapjait. A negyedik lépés, mint adatelemzés, mindig az adott szakasz elemzésének figyelembevételével, és elemzési módszerének kiválasztásával valósult meg. Az előmérések során, melyben főleg interjúkat alkalmaztunk, két független értékelő segítette munkánkat, így az általuk elemzett interjú válaszokban azon adatokat vettük figyelembe, ahol az értékelés során megegyezéseket mutattak ki. Az ötödik szakasz a konklúziók levonása az alacsony elemszám miatt óvatosságra int, bár kutatásunk folyamatosan arra törekszik, hogy a jelen programunkban minél szélesebb körben vonhasson be szülőket, ezáltal az eddigi kutatási kérdéseink, és eredményeink további értelmet nyerhetnek, vagy adott esetben vizsgálatot kívánhat maga után. A fonológiai tudatosságot fejlesztő verses játék, valamint a mesejáték program alkalmazása során a megfigyelés lépése kimaradt a kutatásunkból, éppen azért, mert a vizsgálat arra fókuszált, hogy természetes közegben a szülő-gyermekével felszabadultan végezze a tevékenységet, külső hatás ne befolyásolja a flow-élmény megélését.

8. A mérőeszköz

Konceptuális keret a flow-élmény, így a mesejáték program előtti, és utáni élményeket vizsgáltuk kérdőívben. A mesejáték program élményét a szakirodalom alapján (Magyaródi; Oláh 2015) Flow szinkronizációs kérdőívet adaptáltuk saját kutatásunknak megfelelően melyben a szülő-gyermek közti interakciókra koncentráltunk. A Flow szinkronizációs kérdőív az alábbi területeket vizsgálta:

- Hatékonyság, és összehangolódás a partnerrel – 12 item
- Bevonódás élmény, és koncentráció a partnerrel – 5 item
- Motiváció, és pozitív hatás a partnerre – 3 item
- Motiváció, és tanulás a személyek számára – 4 item
- Koordináció a partnerrel tevékenység közben – 4 item

A kérdőívünk az alábbi kategóriák szerint összesen 28 itemet tartalmazott, melyet a program megkezdése előtt, és után is elvégeztünk a résztvevőkkel. Valós megfigyelésnek tekintjük hogy a szülő elolvasta gyermekének a mesét, és megoldották együtt a feladatot, így elmondhatjuk hogy a kutatásunk ezen szakaszán az elemzés mint esettanulmány felállításának része megvalósult. A megvalósulást olyan módon értelmezhetjük, hogy a szülők kitöltött kérdőívei alapján szintén mintázatok, és összefüggések voltak megállapíthatók. Az esettanulmány tehát

számunkra alkalmas a motivációs ösztönzők sokoldalú, és komplex megközelítésre, program életszerűségére, és eredményeinek értékelésére, továbbá alkalmas új kérdések, szempontok felvetésére. Az esettanulmányt a kutatási kérdések mentén értékeljük.

9. Az esettanulmány bemutatása

A kutatásunk az esettanulmányt, esetelemzést mint kutatási módszert választotta ki, melyben ötvözi mind a kvalitatív, mind a kvantitatív kutatáseljárás elemeit. Az esettanulmány elsősorban azért előnyös, mert életszerű, a valósághoz közelálló problémafelvetés átláthatóságát vizsgálja, és tárja fel. A kutatás kvalitatív részeként interjúkat készítettünk pedagógus célcsoportokkal, annak érdekében, hogy a problémakörök, és azok megfogalmazásához mélyebb rálátásunk legyen. Az tematikus interjúk megalkotása, és azok elemzése, értékelése további kérdéseket tárt fel elénk, annak megfogalmazásához, pontosan hol vannak hiányosságok a szülő-gyermekek közt zajló tevékenységekbe, és azokhoz szükséges ösztönzők kialakításában. A kvalitatív megközelítés által a résztvevők folyamatosan konstruálták a további kérdőívek elkészítését, tehát egy adott problémakörre kapott válasz, további kérdéseket vetett fel maga után, ami újabb írásbeli kikérdezésre ösztönzött bennünket, általunk pedig a résztvevőket. Fontos, hogy nem csak a „motivációt” mint problémakört szerettük volna vizsgálni, hanem a köré épülő nézeteket, mozgatórugókat, meglátásokat, és tényezőket is egyben. A „motiváció” feltárásában így hát gazdagon hozzásegített minket az általunk folyamatosan alakított interjú, melyben a pedagógusok beszédéről alkotott tudásáról, egészen a szülőket ösztönző tényezőkig jutottunk. A kutatásunk lépéseit az empirikus kutatásunk bemutatása által támasztjuk alá. A kvalitatív nézőpontunk tehát a résztvevő alanyok problémaköréi, általuk említett hiányosságok köré építette a kutatás menetét. A kvantitatív megközelítést segítette a résztvevők által megállapított problémakör egyesítése az általunk feltett interjú kérdésköröire kapott válaszok alapján, melyeket a vizsgálni kívánt anyanyelvi, és kommunikációs terület megfogalmazásával szerettünk volna feltárni. A mérőeszköz alkalmazása során, ily módon számszerűsített adatokat is tudunk majd elemzeni, értékelni.

9.2 A kutatásunk az empirikus kutatás alapjait véve építette fel az általunk választott esettanulmányt, mint korszerű kutatási módszert. Választásunk nem csupán a kutatás sokszínűségének lehetőségét foglalja magába, hanem a legoptimálisabb elemzési módszert is, mellyel kutatásunk jelentősebb mérőföldkövei értékelhetők, adatok bemutathatók, és a következtetések levonhatóak. Az empirikus kutatás választását az általunk tervezett mesejáték programértékelése céljából vetettük fel, miszerint ezzel az alkalmazott intervenció olyan változásokat hoz létre a gyakorlatban, amelyre komplex módon kell az egyediségét, és

összefüggéseit, esetlegesen hatékonyságait vizsgálni. A jelenleg zajló vizsgálatunk megtervezése több előmérés felvételét is igénybe vette, aminek eredményeképpen körvonalazódott az általunk fontosnak vélt mozgatórugó feltárása, ami a szülők motiválása gyermekükkel való közös együtt töltött időre, amely nem csak tartalmas, hanem örömforrásként, feltöltődésként szolgál mindkét fél számára. Miért is olyan fontos a szülők motiválása? Korábbi tanulmányok is alátámasztották a pandémiás helyzet hátrányos hatásait, ami a gyermekek edukálását illeti. A szülőknek sok esetben okozott nehézséget a tanuláshoz szükséges eszközök, környezet biztosítása, ahhoz való légkör megteremtése. Az otthoni online térben zajló iskolai tanulás hátránya, hogy az intézményes kereteken belül sokkal szisztematikusabb a gyermekek napirendje, az óra anyaga előre tervezett, és strukturált, a gyermek közvetlen interakcióba kerül a csoport tagjaival, és tanáraival, így a tanulási tapasztalat is életszerűbb, közvetlenebb. Tehát az online tanulás mindezen felsorolt érveket háttérbe szorítja, nem elfelejtve, hogy a szülők nem tanulták adott esetben az oktatás módszertanát, tanítás fázisait, így a közös tanulás mindkét fél számára frusztrációt okozhat. Az általunk tervezett játék nem csak a szülők motiválására fekteti a hangsúlyt, hanem örömforrást adhat, hogy a gyermekével otthon, tartalmasan együtt töltött idő mindkettőjüknek feltöltődést nyújtson. A következőkben bemutatjuk, hogy milyen mérőldköveket, kutatási eszközöket vettünk be annak érdekében, hogy a mesejátékunk megszülethessen, és jelenleg is vizsgálat alatt álljon.

9.3 A kutatásunk első tervezett mozzanata óvodapedagógusok írásbeli kikérdezése volt. A választott módszer tematikus kvalitatív interjú volt nyílt végű kérdésekkel. A kérdések az óvodapedagógusok beszédéről alkotott tudására terjedt ki, amelyben kiemelt szerepet kapott a fonológiai tudatosság. A fonológiai tudatosság azért is nagyon fontos mert birtokában a gyermek képes a szavak eltérő méretű egységekre való bontására, szegmentálására, és annak tudatos hozzáféréseinek a képességére (Jordanidisz 2009). A fonológiai tudatosság azért sem elhanyagolható, mert hatással van a későbbi iskolai tanulás folyamataira, vagyis az írás, és olvasási készség elsajátítására. Az harmadik táblázatban áttekinthető a jelen említett előmérés szerkezete, és tervezett lépései.

3. **táblázat:** Első előmérés áttekintése – Óvodapedagógusok beszédéről alkotott tudása

Óvodapedagógusok beszédéről alkotott tudása	
Vizsgálat felvétele	Online felkérés, hólabda módszer, tematikus kvalitatív interjú
Vizsgálat felvételének időpontja	2021 őszén

Résztevők	N=16 óvodapedagógus
Interjú domináns kérdéskörei	- beszédről alkotott tudás - atipikus gyermek fejlődése, tapasztalások a szakmai munka során - szülő-gyermek alkalmazható beszédfejlesztő játékos program felé tanúsított pedagógiai attitűd - alkalmazott módszerek az anyanyelvi fejlesztésre szakmai munkájukban
Vizsgálat értékelésének eljárása	Két független értékelő elemezte ki az interjú kérdésre adott válaszokat, majd rögzítette írásos formában. A két független értékelő azonos megállapításai az eredmények alapja.

N=16

A táblázatban tisztán átlátható az interjú megtervezése, és annak kiértékelése, amelyben két független értékelő nyújtott segítséget. Az adatelemzés során csak azokat az eredményeket vettük figyelembe, ahol az óvodapedagógus válaszai mentén, a két független értékelő megítélése által azonos pontszámot, vagyis megegyezést mutathattunk ki. A válaszok értékelése során, ahol nem volt megfigyelhető a független értékelők megegyezése azon adatokkal nem dolgoztunk tovább. A válaszadók, és a független értékelők által a legnagyobb megegyezést az óvodapedagógusok szülő-gyermek beszédfejlesztő program támogatásában fedezhettük fel. A támogatói attitűd nem csak örömeinkre szolgált, hanem további kapukat nyitott meg, miszerint nem csak a program ötletének pozitív megközelítését emelték ki, hanem megfogalmazódott, hogy fontos lenne a szülőket is motiválni a gyermekük fejlesztésében, ösztönözni őket a gyermekükkel való aktív, tartalmas tevékenységbe. A kutatás további lépéseként ismét írásbeli interjú előmérést használtunk, egyetlen nyílt végű kérdéssel, miszerint mit jelent a pedagógusok számára a motiváció? Mivel lehetne motiválni egy szülőt, a gyermekével otthon eltöltött tevékenységekre, közös játékokra? A pedagógusok motivációs ösztönzői éppen azért olyan fontosak számunkra is, mert a szakirodalmi áttekintések mentén megállapítottuk, hogy a pedagógusoknak is felelőssége, kötelessége a neveltjeit megfigyelni, fejlődésüket nyomon követni, és az atipikus fejlődésmentet jelenteni, avagy jelezni a hozzátartozók felé. Számunkra az óvodapedagógusok munkája volt előtérbe helyezve, hiszen a mesejátékot elsősorban óvodás gyermekek körében szerettük volna elsődlegesen megvalósítani, ezzel is preventív jelleggel megerősítjük a gyermekek folyamatos anyanyelvi fejlesztését. A gyermekek korai életszakaszában nagyon fontos felismernünk bizonyos nyelvfejlődési zavarokat, a feltételeken kialakulható további ráépülő másodlagos nyelvfejlődési zavarok elkerülése érdekében, amihez a szülők, illetve gyermekekkel és családdal együtt dolgozó szakemberek véleménye hozzájárulhat (Kas, Lőrik, Bertalan, 2017). Mi is pontosan az

óvodapedagógus feladata? A szakemberek véleménye és jelzési kötelezettsége igen fontos a korai életszakaszban így az óvodapedagógus fogalmát az alábbiak szerint értelmezik: óvodai nevelés célja, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, hátrányok csökkentését, az életkori, egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (Kas, Billédi, Cs, Ferenczi, Csákvári & Tánczos 2015). Tehát a kutatásunk következő mozzanatában fontos volt információt szűrni arról, hogy a pedagógusok milyen motivációs attitűddel fordulnak a szülők-és neveltjeik felé, esetlegesen milyen tényezőket emelnek ki, amivel a gyermekek optimális fejlődése elősegíthető egy közös úton a szülővel.

9.4 A második előmérést Google kérdőív formájában alkottuk meg (2. melléklet), így az adatok elemzése is gyorsabban, hatékonyabban volt feldolgozható. A nyílt végű kérdésre a pedagógusok széleskörben, többszínű pedagógiai pozícióban is választ adtak, tehát itt nem csak óvodapedagógusok vettek részt a vizsgálatban. A vizsgálatban résztvevők túlnyomó része így is óvodapedagógusi végzettséggel rendelkezett. A negyedik táblázat szintén egy rövid áttekintést enged a vizsgálat felépítésének a megértésben.

4. táblázat: Második előmérés áttekintése – Pedagógusok motivációs ösztönzői

Pedagógusok motivációs ösztönzői	
Vizsgálat felvétele	Online felkérés, hólabda módszer, egyetlen nyílt végű kérdés
Vizsgálat felvételének időpontja	2022 tavaszán
Résztvevők	N=21 pedagógus (kisgyermeknevelő, középiskolai tanár, óvodapedagógus, tanítónő)
Interjú domináns kérdéskörei	- Milyen motivációs tényező szükséges egy szülő-gyermek programhoz?
Vizsgálat értékelésének eljárása	Két független értékelő elemezte ki az interjú kérdésre adott válaszokat, majd rögzítette írásos formában. A két független értékelő azonos megállapításai az eredmények alapja.

N=21

A résztvevő pedagógusok széleskörű válaszára megkívánta, hogy a motivációs tényezőket kategóriákba / tényezőkbe szükséges sorolnunk a könnyebb elemzés, és további kutatói munkánk érdekében. A kategóriák megalkotásában ismét két független értékelő segítségét kaptuk, így az ő megegyezéseik alapján dolgoztuk ki a kialakult mintázatokat. Az ötödik táblázat mentén így hát szemléltetjük a motivációs tényezőket, és azon alkategóriáit.

5. táblázat: A motivációról kialakult mintázatok, és alcsoportjaik

Kialakult mintázatok, és kategóriarendszerek				
Affektív tényezők	Kommunikációs tényezők	Pedagógus saját tapasztalata	Közös célok	Pedagógus saját motivációja
Együttműködés, Empátia, Bizalom	Őszinte kommunikáció, Probléma felismerése, Rendszeres konzultáció, Tájékoztatás	Kézzelfoghatóság, Élmények, és jó programlehetőségek	Közös cél megtalálása a szülővel	Pedagógus motivációja kihat a szülő lelkesedésére

Az ötödik táblázatban látható a kialakult mintázatok sokszínűsége, amely nem csak a pedagógusok meglátásait foglalja össze a motivációról, hanem további vizsgálati lehetőséget kívánt, miszerint a szülők is jelen felsorolt motivációs tényezőket preferálják-e gyermekükkel folytatott közös tevékenységek során. A megállapított tényezőket az utolsó előmérésünkben úgy használtuk fel, hogy a kialakult motivációs tényezőkből interjú kérdéseket alkottunk, hogy választ kaphassunk arra miszerint az óvodapedagógusok, és a szülők közt vélt motiváció milyen szinten egyeztethető, illetve milyen mértékben mutat megegyezést. A kérdésekre a kialakult mintázatok alapján igen / nem, azaz kétváltozós válaszlehetőség állt rendelkezésre. A nemleges válasz esetén a szülő indokolhatta, hogy az adott tényezőt miért nem tartja fontosnak. A hatodik táblázat bemutatja a példaként feltett kérdések egyikét kategóriák szerint (3. melléklet).

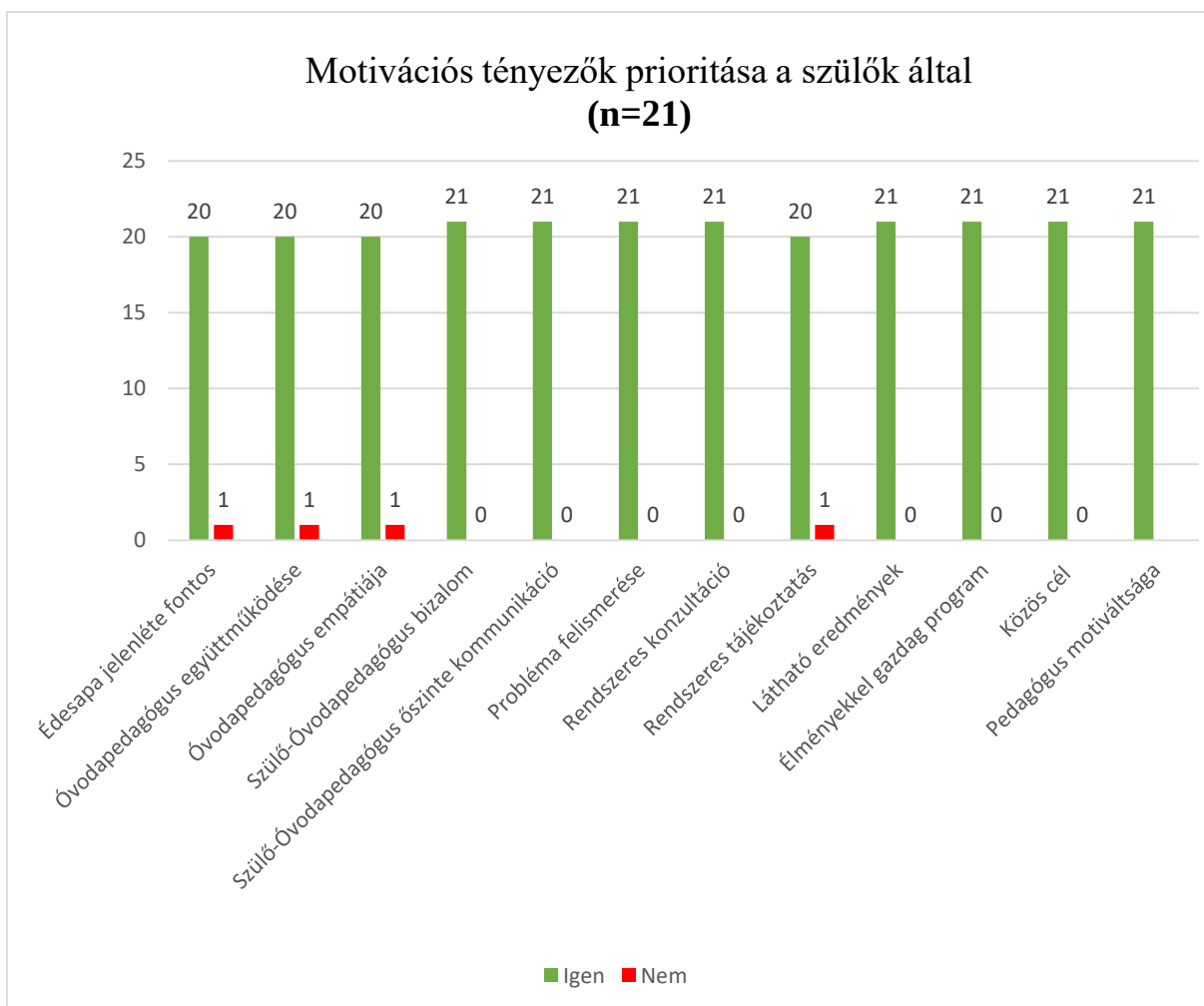
6. táblázat – Példák a kialakult mintázatokon keresztül megfogalmazott kérdésekre

Példák a kialakult mintázatok által megfogalmazott kérdésekre		
Kialakult mintázat	Item	Kérdés
Affektív	3	<i>Fontosnak tartom, hogy az óvodapedagógus empatikus legyen velem, és a gyermekemmel.</i>
Kommunikációs	4	<i>Fontosnak tartom a rendszeres tájékoztatás a gyermekem fejlődéséről.</i>
Pedagógus saját tapasztalata	3	<i>Fontosnak tartom, hogy az óvodapedagógus ötleteket merítsen saját tapasztalataiból.</i>
Közös célok	1	<i>Fontosnak tartom, hogy a gyermek fejlesztése közös célunk legyen az óvodapedagógussal.</i>

Pedagógus motivációja	1	Fontosnak tartom, hogy az óvodapedagógus is motivált legyen gyermekem fejlesztésében.
-----------------------	---	---

A hatodik táblázatban áttekinthető, hogyan is szerveződött az adott motivációs tényezőkből, konkrét kérdésfelvetés a szülők felé. Az eredmények igen értékes tényeket tártak elénk, egyben visszaigazolás is született arról, hogy a pedagógus-szülők közti motivációról alkotott közös vélekedés igen magas számban megegyező, nagy arányában született egyetértés. Az adatok számszerűsített értékeit a következő diagrammon tekinthetik át. A diagrammon pirossal jelölt oszlopoknál láthatóak, mely területeken mutatott eltérést a szülők válasza a pedagógusok által megfogalmazódott motivációs ösztönzőkről.

1. **diagramm** – Motivációs tényezők prioritása a szülők által

A jelen előmérés során nem csak a motivációs tényezők kaptak kérdéskör szerepet, hanem a kikérdezett szülők családi hátterére is szeretnénk volna diszkrét betekintést nyerni. A bevezető kérdéseink kitértek a család szerkezetére, családban élő gyermekek számára, illetve az adott

szülő munkaviszonyára. Fontosnak tartjuk, hogy az általunk tervezett program minden olyan háttérváltozót figyelembe vegyen a mesejáték alkalmazásakor, ami a szülők esetleges terheit nem növeli, hanem sokkal inkább a kikapcsolódás élményét nyújtja a család számára. A pedagógusok-szülők közt egyetlen olyan szülő volt jelen, aki valamilyen formában nem értett egyet az állítások mindegyikével, így azt elmondhatjuk, hogy a szülők motivációjához vezető út összhangban működhet a pedagógusok által vélt motivációs ösztönzőkkel, viszont mindig lesznek olyan jelenlévők, akiknek vagy a szociális, vagy a munkahelyi körülményei miatt nem teszi lehetővé, hogy tapasztalatai egyetértést mutassanak az általunk eddig megállapított tényezőkkel. A nemleges válasz háttérének okát a szülő nem szívesen osztotta meg velünk, így ezen része az elemzésnek nem került további vizsgálatra. Az a résztvevő, aki nem értett egyet minden állítással, azon szülő is felkérést kapott egy olyan programba, ami általunk szervezett mesejáték, melyben esetleg úgy érezheti majd, hogy van kompetenciája a gyermekével közösen, és aktívan, örömeikkel telve tevékenységet eltölteni otthoni környezetben mindössze napi 15 percben.

9.5 A mesejáték program az eddigiek alapján bemutatott előmérések következtetéseinek mentén alakult, és került megtervezésre melyben az óvodapedagógusok, és rajtuk keresztül a szülők felé közvetített mesejáték programra való invitálást kezdeményeztük. Tehát az előmérésekből megállapítottuk, hogy a szülők motiválása igen nagy jelentőséggel bír, melyben nem elhanyagolható az sem, hogy a pedagógus is motivált legyen szakmai tevékenységében. A motivációt, mint kutatási kérdést tovább vizsgálva a Flow-élmény hangsúlyba helyezésével alkalmazzuk. A Flow-élmény jelentése, mint már hangsúlyoztuk elsősorban olyan állapotot fejez ki, melyben az adott személy képes teljesen elmélyülni, abban a tevékenységben, amit csinál (Csíkszentmihályi 1975). A mesejáték program fő eleme is a tevékenységbe való aktív, önfeledt elmélyülés. A résztvevők felkérése egy általunk készített adatbázis szerint történt, melyben a Pest megyei óvodák elérhetőségét rögzítettük. A mesejáték program bemutatását, annak elemeit a további fejezetben fogjuk bővebben kifejteni.

10. A fonológiai tudatosságot fejlesztő játék esetelemzése

Az empirikus kutatásunk kézzelfogható eredményeként született meg az általunk készített két program, melyek nem csak a szülők motivációs ösztönzőjének feltárása az alapja, hanem olyan anyanyelvi, kommunikációra fókuszált program, amely a közös tevékenység által élményekben, és egyben tanulási tapasztalatokban gazdagítja résztvevőit. A programok fő résztvevője minden esetben a szülő-gyermek, az óvodapedagógus / pedagógus jelenléte csak támogatói szerep szükségében van jelen, illetve az adminisztratív munkánk gyorsaságát segíti

azzal, hogy közvetlen kapcsolatban van a gyermekkel, és annak hozzátartozójával. A kutatásban való felkérések online térben valósultak meg, elsősorban egy adatbázis alapján melyben összefoglalva áttekinthetők a Pest megyei óvodák elérhetősége. A feldolgozott adatok közül 530 / 250 óvoda folyamatos felkérése zajlik a kutatásunkhoz melyben egyelőre két intézmény jelezte résztvevői szándékát a programba. Az intézményvezetőkön keresztül könnyebb volt megszólítani a szülőket, így segítségképpen közvetítő szerepet az óvodavezetők önkéntesen vállalták. A programban való részvételnek nem volt konkrét kritériuma, mindössze annyi, hogy otthoni környezetben kell a szülőnek a gyermekével az anyanyelvi játékot megvalósítani, de idejét ő maga oszthatja be, mivel az első játék is rövid intervallumú, de intenzív foglalkozásra invitálja az óvodás gyermeket, és édesanyját, vagy adott esetben édesapját.

10.1 A mesejáték program megalkotását, egy fonológiai tudatosságot fejlesztő, 5 napos, versekből álló szintén játékos program előzte meg. A fonológiai tudatosságon belül, a szavak szegmentálásának a képességét szándékoztuk játékos formában fejleszteni, melyhez elengedhetetlen volt a szülő jelenléte. A programban való részvételre az előzőekben összefoglaltak alapján történt a felkérés. A programban résztvevő gyermekek tipikus fejlődésmentűek voltak. A fonológiai tudatosságot fejlesztő anyanyelvi játékos program az alábbi táblázat áttekintése szerint értelmezhető.

7. táblázat: Fonológiai tudatosságot fejlesztő játékos program elemei

Fonológiai tudatosságot fejlesztő játékos program elemei	
Kutatás megvalósítása	2022 nyarán
Résztvevők	N=3
Program intervalluma	5 napos (folyamatosnak kell lennie, de bármikor megkezdhető)
Program fő elemei	Gyermekirodalmi versek
Program által fejlesztett terület	- fonológiai tudatosságon belül a szavak szótagolása (szegmentálás), valamint hangokra való bontása - a szavak szegmentálása a szavak betűinek számának növekedésével nehezedett
Kutatási kérdéseink a szülők felé	(1) Fontosnak tartotta-e a szülő a program megkezdése előtti konzultációt? (2) Fontosnak tartotta-e a szülő az óvodapedagógussal való folyamatos konzultációt? (3) Fontosnak tartotta-e az óvodapedagógus támogatását? (4) Fontosnak tartotta-e hogy a gyermeke is élvezze a programot? (5) Fontosnak tartotta-e hogy játékos formában valósult meg a program?

Adatok feldolgozása	A kutatási kérdésre három részből álló értékelési skála mentén tudtak válaszolni a szülők. (Igen fontosnak tartottam / Semleges / Nem tartottam fontosnak)
---------------------	--

N=3

10.2 A fonológiai tudatosságot fejlesztő játékos program kutatási kérdéseit, az előmérések során megállapított motivációs tényezőkkel hoztuk összefüggésbe. Minden egyes motivációs ösztönzőiről itemekre bontva egy-egy kutatási kérdést alkottunk, miszerint visszacsatolás lehet számunkra az ezáltal kapott eredmény annak érdekében, hogy egy átfogóbb mesejáték programot alkothassunk meg. A résztvevők a fonológiai tudatosságot fejlesztő program után egy kérdőívet kaptak, melyben a táblázatban látható kérdések mentén kellett értékelniük az általuk tapasztalat élményeket. A fonológiai tudatosság fejlesztő játékról mintán a (6. mellékletben) tekinthetjük meg. A szülők által kitöltött kérdőív alapján az alábbiakat tapasztalhattuk, következtetéseket vonhattunk le. Az első szülőt, és tapasztalatait megosztva az alábbi nyolcadik táblázat alapján értelmezhetjük.

8. Táblázat: „A” szülő tapasztalatai a program után

Kérdések	Válaszok		
	Igen fontosnak tartottam	Részben fontosnak tartottam	Nem tartottam fontosnak
Fontosnak találtam az óvodapedagógussal a program előtt konzultálni.	X		
Fontosnak tartottam az óvodapedagógussal való folyamatos konzultációt	X		
Fontosnak tartottam az óvodapedagógus támogatását a szülői program kipróbálása közben.	X		
Fontosnak tartottam hogy a szülői programot, én, és a gyermekem is élvezze.	X		
Fontosnak tartottam, hogy a fonológiai tudás fejlesztése a programon belül játékos formában valósult meg.	X		
Szülő személyes véleménye	„Nehezen kezdtük el a feladatokat. Valamint nem éreztem magam magabiztosnak. A kislányom örömmel kezdte el, és játékos formában valósítottuk meg a feladatokat”		

A táblázatban összefoglaltak alapján teljes mértékben kimutatható a jelen szülő érdeklődő attitűdje, együttműködése, és a rendszeres konzultációra való igénye az óvodapedagógussal a program során. A fonológiai tudatosságot fejlesztő öt napos játék során az utolsó sorban leírt tapasztalatok mutatják meg, hogy ugyan igényük van a szülőknek a közös játékos

tevékenységre a gyermekükkel, de az általunk tervezett program ennek részben az ellenkezőjét váltotta ki. Jelen szülő nem érezte magát elég kompetensek, nem volt elég magabiztossága, éppen ezért sokkal inkább kötelességnek élték meg az egymással töltött időt. A második szülő tapasztalatai a kilencedik táblázat alapján mutathatók ki.

9. Táblázat: „B” szülő tapasztalatai a program során

Kérdések	Válaszok		
	Igen fontosnak tartottam	Részen fontosnak tartottam	Nem tartottam fontosnak
Fontosnak találtam az óvodapedagógussal a program előtt konzultálni.	X		
Fontosnak tartottam az óvodapedagógussal való folyamatos konzultációt	X		
Fontosnak tartottam az óvodapedagógus támogatását a szülői program kipróbálása közben.	X		
Fontosnak tartottam hogy a szülői programot, én, és a gyermekem is élvezze.	X		
Fontosnak tartottam, hogy a fonológiai tudás fejlesztése a programon belül játékos formában valósult meg.	X		
Szülő személyes véleménye	„Nagyon tetszettek a játékok, a kislányom örömmel kooperált velem végig. A fejlesztő beszédprogramot szívvel-lélekkel támogatom, mert tapasztalom, hogy óvodáskorban nagyon lényeges terület.”		

Az imént bemutatott eset által mondhatjuk, hogy részben a „B” szülő sikereket is megosztott a programban való részvétel során, kiemelte, hogy gyermeke magas szinten kooperált vele. A táblázatban összefoglalva elmondható, hogy „B” szülő igen magas szinten együttműködő, motivált, és élményekben gazdag perceket okozott neki a gyermekével eltöltött közös tevékenység. A „B” szülő számára nem csak a program, hanem annak fókuszált célja is kiemelkedő támogatásban részesül. Az utolsó résztvevőnk „C” szülő programban való tapasztalatait a tizedik táblázatban láthatjuk.

10. Táblázat: „C” szülő tapasztalatai a program során

Kérdések	Válaszok		
	Igen fontosnak tartottam	Részen fontosnak tartottam	Nem tartottam fontosnak
Fontosnak találtam az óvodapedagógussal a program előtt konzultálni.	X		

Fontosnak tartottam az óvodapedagógussal való folyamatos konzultációt			X
Fontosnak tartottam az óvodapedagógus támogatását a szülői program kipróbálása közben.	X		
Fontosnak tartottam hogy a szülői programot, én, és a gyermekem is élvezze.	X		
Fontosnak tartottam, hogy a fonológiai tudás fejlesztése a programon belül játékos formában valósult meg.	X		
Szülő személyes véleménye	Jelen szülő a program után személyes véleményt nem osztott meg.		

Az imént látható utolsó résztvevőnk „C” szülő nem osztott meg a program után személyes tapasztalatokat, valamint nem tartotta fontosnak az óvodapedagógussal való folyamatos konzultációt. A háttérben több tényező is állhat, egyrészt a szülő kapcsolata a szakemberrel, másrészt vizsgálható a szülő motiváltsága is. A személyes tapasztalatok megosztása ellenére az öt napos játékos programot végig csinálta gyermekével.

10.3 Az első programunk összesített értékelése alapján a segítő óvodapedagógustól azon visszajelzést kaptuk, hogy a szülők bevonása, figyelmük felkeltése igen nehéz volt a érdekeltség, és motiváció hiánya miatt. A kutatási kérdések az előmérések alapján megállapított motivációs tényezők ösztönzői által fogalmazódtak meg, melyet a 11. táblázatban összesítünk.

11. Táblázat: Fonológiai tudatosság játékos program értékelése

Kérdések	Válaszok		
	Igen fontosnak tartotta	Részből fontosnak tartotta	Nem tartotta fontosnak
(1) Fontosnak tartotta-e a szülő az óvodapedagógussal a program előtt konzultálni.	Résztvevő: 3/3		
(2) Fontosnak tartotta-e a szülő az óvodapedagógussal való folyamatos konzultációt?	Résztvevő: 3/2		Résztvevő: 3/1
(3) Fontosnak tartotta-e a szülő az óvodapedagógus támogatását a szülői program kipróbálása közben?	Résztvevő: 3/3		
(4) Fontosnak tartotta-e a szülő hogy a szülői programot, én, és a gyermekem is élvezze?	Résztvevő: 3/3		
(5) Fontosnak tartotta-e a szülő, hogy a fonológiai tudás fejlesztése a programon belül	Résztvevő: 3/3		

játékos formában valósult meg?			
--------------------------------	--	--	--

N=3

Tehát a 11. táblázat alapján az első kutatási kérdés mentén minden résztvevő fontosnak tartotta az óvodapedagógussal való konzultációt a program megkezdése előtt. A második kutatási kérdés során megállapítható, hogy egy szülő nem tartott igényt arra, hogy rendszeres konzultációt tartson adott esetben a játékos feladatok elvégzéséről az óvodapedagógussal, valamint az imént említett „C” szülő a program befejezése során egyéni tapasztalatokat nem osztott nem, nem indokolta a program élményszerűségét, vagy annak hiányosságát. A harmadik kutatási kérdésben szintén egyetértés volt tapasztalható a résztvevők között, miszerint mind a három szülő fontosnak tartotta az óvodapedagógus támogatását. A negyedik kutatási kérdés alapján megállapítottuk, hogy fontos minden szülőnek, hogy gyermekével élvezze a közös tevékenységet, valamint az ötödik kutatási kérdés alapján szintén egyetértést láthatunk, hogy a program játékos formában valósuljon meg. A három szülő kérdőíves kikérdezése által azt mondhatjuk, hogy részben nem érezték magukat elég motiváltk, vagy nem érezték, hogy elegendő kompetenciájuk lenne ahhoz, hogy a versekhez tartozó feladatokat elvégezzék. Az utólagos felkeresésünk által további információt osztottak meg velünk arról, hogy sokkal inkább érezték nyomásnak, és kötelességnek a játékok elvégzést, mintsem motivált ösztönzőnek.

11. A mesejáték program elemeinek, résztvevőinek bemutatása

Az empirikus kutatásunk előmérés szakaszai által született meg az általunk tervezett mesejáték program, amely nem csak a szülő-gyermek részvételt vizsgálja, hanem a mesejáték során tapasztalt élményeket is feltárni kívánja. A mesejáték elemeinek a felépítése nem csak a mesét, mint program eszközt, és annak hatékonyságát vizsgálja, hanem a szülő motivációs ösztönzőit is, amely a program után további interjút készít a résztvevő hozzátartozóval, aki a gyermekével végezte a mesejáték tevékenységet. A programban elsősorban nevezetes gyermekirodalmi meséket választottuk, amely az óvodás korosztály számára is érthető, élményekben gazdag, valamint nyelvezete könnyen befogadható. A mesejáték program három napból áll, minden egyes napon a szülő, valamint a gyermek is feladatot kap, ami válaszadásra, valamint rajzos kreatív feladatokra invitálja őket. A kiválasztott mesét három napra tagoltuk, így annak folytatását a szülő- és gyermeke mindig a következő napon tudhatta meg, ezzel is ösztönözve őket a program elvégzésére. A mesejáték program hatékonyságát, mint már korábban is említettük Flow szinkronizációs kérdőívvel vizsgáltuk, melyből számszerűsített

adatok nyerhetők ki. A szülők a program elvégzése előtt, és után is kitöltötték a kérdőívet. A kérdőív választása részben azért is volt fontos, hogy a résztvevők interakcióit vizsgálhassuk, valamint azért is volt jelentős, hogy az eddigi előméréseink alapján további megállapításokra jussunk arról, mik is ösztönzik, és motiválják a szülőket. A feltételezett megállapításunk, hogy a közös játékos tevékenység sikeresen elhozza a résztvevő szülőből a flow élmény megélését, tevékenységben való önfeledt elmélyülését. A kérdőív öt tevékenység alatti kapcsolatot vizsgáló elemekből épül fel, aminek kérdéskörei összesen 28 itemet tartalmaznak. A kategóriák szerint a 28 itemre ötváltozós válaszlehetőség adható, a program alatt átélt tapasztalatokra vonatkozóan. A kérdőív választása A Flow szinkronizációs kérdőív elméleti hátterének tanulmányozása után a jelen munkában közölt kutatássorozat eredményeként megbízható és feltehetőleg érvényes mérőeszközt jelenthet a két személy közötti élménymechanizmus mérésére a közös, flow-élményt indukáló tevékenységekben (Magyaródi; Oláh 2015). A Flow szinkronizáció kérdőív alkalmas mérőeszköz lehet a flow-szinkronizáció konzisztens méréséhez. A kérdőív célja azoknak a tényezőknek a megragadása, melyek a közös, interakciót igénylő feladatok során megfigyelhető áramlat-élményt (Csikszentmihalyi, 1990, id. Magyaródi; Oláh 2015: 287) támogatják. A hivatalos PDF formátumú intézményvezetői felkérést az (1. mellékletben) tekinthetik meg, amit külön csatoltunk a dolgozat mellé. A következő 12. táblázat a szülők részleges bemutatását foglalja magába.

12. Táblázat: Szülők előzetes felmérése

Bevezető kérdések	
Kérdések	Résztvevők válaszai (%)
Kérdőívet kitöltő neme	Nő – 100 %
Gyermekek száma	1 gyermek – 50 % 2 gyermek – 50 %
Jelenleg a szülő munkaviszonya	Teljes munkaidő – 50 % Részmunkaidő – 16,7 % Vállalkozó – 16,7 % GYES, GYED – 16,7 %
Eddigi fejlesztésben részesült	Mozgásfejlesztés – 33,3 % Logopédia – 16,7 % Nem vett részt – 50 %
Fontosnak tartja, hogy óvoda után a szülő gyermekével tartalmas időt töltsön el	Igen fontosnak tartja – 66,7 % Fontosnak tartja, de bizonyos körülmények miatt nincs elég ideje – 33,3 %

A délutáni / esti időtöltéseink közé tartozik a meseolvasás is a gyermekemnek.	Igen – 83,3 % Ritkán – 16,7 %
Fontosnak tartom, ha az óvodapedagógus a gyermek fejlődésében elmaradást tapasztal, értesítsen róla engem is. Ötletekkel, javaslatokkal lásson el.	Igen fontosnak tartom – 100 %

N=6

A bevezető kérdések elsősorban azt a célt szolgálták, hogy a szülők családi hátterére, szokásaira diszkrét betekintést nyerjünk. Az adatok alapján a résztvevők mindegyike édesanya, valamint a családban lévő gyermekek számának az aránya megoszlik egy, és két gyermek között. Az előzetes kérdések azért is fontosnak, mert a program elvégzésre ezen tényezők által jelentős hatással bírhatnak, valamint érinthetik az eredményeket is. A gyermekek fele nem vett még részt eddig fejlesztésben, viszont harmad arányban mozgásfejlesztésre volt szükség. A szülők magas arányban fontosnak tartják, hogy gyermekükkel tartalmas időt töltsenek együtt, de bizonyos életviszonyok miatt erre kevés energiát tudnak fordítani. A programunk központja a mese, így nem maradhatott ki a kérdés, miszerint olvasnak-e mesét gyermeküknek, de a válaszadók előnyükre csak kevés százalékban mutatták azt, hogy a gyermeküknek nem olvasnak. Szerencsés eredmény továbbá, hogy a szülők nyitottak afelé, ha az óvodapedagógus a gyermek fejlődésében eltérést észlelt, s azt szükséges jeleznie a hozzátartozó szülő irányába. Meseprogram mintáját az (7. mellékletben) tekinthetik meg, valamint a programhoz kapott instrukció emailt a (5. mellékletben).

12. A meseprogram eredményei, esetelemzés összesítése

A programban jelenleg hat szülő vett részt, melyből egy gyermek autista. Az atipikus fejlődésű gyermek ugyanazt a feladatokat tartalmazó mesejáték programot kapta, mint a további öt résztvevő. A címben is látható, hogy fontosnak tartjuk az atipikus fejlődésű gyermekek vizsgálatát is, valamint a hozzátartozó szülők bevonódásának ösztönzőit a közös tevékenységbe. Az első szülő, mint édesanya középső csoportos fiú gyermekével végezte a közös tevékenységet. Kimagasló teljesítmény náluk, hogy minden egyes feladatot kitöltöttek, a kérdőívet gondosan az édesanya pontozta, valamint a feladatokhoz tartozó rajzolási lehetőségeket is megcsinálták, ami feltételezheti azt, hogy a gyermeknek, és a szülőnek is feltöltődést, aktív szórakozást okozott az együtt töltött idő. A második szülő szintén középső csoportos fiú gyermekével végezte közösen a mesejáték programot. A meséhez kapcsolódó feladatokat, valamint a kérdőívet kitöltötték, de a szülő megfogalmazta, hogy gyermekének nem volt kedve rajzolni. Harmadik szülő, szintén kislányával végezte a feladatokat, ahol a

gyermek az előzőhöz hasonlóan nem rajzolt, de kedvenc szereplőit a meséből felsorolta, valamint a kérdőívet is gondosan kitöltötték. A negyedik szülő, szintén édesanya fiú gyermekével az egyik legkiemelkedőbb lelkesedéssel látott neki a három napos mesejátéknak. Gyermek nagycsoportba jár, de a felolvasott mesét még nem ismerte. A szülő a mesejáték végén megosztotta személyes tapasztalatait, miszerint az adott feladatokra mennyire eltérő választ adtak gyermekével, így a játék élménye, és a mese folytatása sokkal izgalmasabb volt. Az utolsó tipikus fejlődésmentű kislány édesanyjával végezte a programot, ahol szintén a gyermek által megjelentek rajzok, ami arra mer következtetni, hogy a gyermek feloldódott a tevékenység során, elengedte fantáziáját. A kislány most jár kiscsoportba, így erősen érdeklődött a mesék iránt. A program végén külön személyes véleményt nem fogalmaztak meg, de érdeklődtek az iránt, hogy az eredmények milyen jelentéssel bírnak. A mesejáték végét három áttekintő rövid kérdéssel zártuk, melyre ötváltozós válaszlehetőség volt adható. Összegezve rövid áttekintésként a 13. táblázatban láthatjuk a három kérdéskör mentén.

13. Táblázat: A meseprogram után megélt tapasztalatok azonnali visszacsatolása

Kérdések	Egyáltalán volt jellemző	Alig volt jellemző	Semlegesnek éreztem	Jellemző volt	Nagyon jellemezte
Tetszett-e a mesébe ágyazott közös játék?	-	-	-	6/1	6/5
Mennyire volt a meseolvasás alatt aktív Ön, és a gyermeke?	-	6/1	6/1	-	6/4
Sikerült-e pozitív személyes élmények megtapasztalni a három napos meseolvasásban?	-	-	-	6/1	6/5

N=6

A táblázat úgy értelmezhető, hogy az adott kérdésre hat szülőn belül hányan válaszoltak az feltett kérdésre a megadott változók alapján. Az első kérdésben, miszerint tetszett-e a szülőnek a mesébe ágyazott játék, amire az a válasz érkezett, hogy egyetlen szülő érezte jellemzőnek, az összes többi nagyon jellemzőnek érezte, hogy a meseolvasás magába foglalta a játékot is. A második kérdés miszerint a meseolvasás alatt mennyire voltak aktívak, sokkal megosztóbb a vélemény, hiszen egy szülőnek semleges érzést váltott ki, szintén egy szülőnek alig jellemezte, valamint a többi négy szülő tevékenységét igen csak jellemezte az aktív részvétel. Utolsó kérdésként fontosnak tartottuk, hogy sikerült-e pozitív élményeket szerezni, melyben a válaszok túlnyomó részben arra irányulnak, hogy többnyire nagyon jellemezte a tevékenységet. Mindezekből arra lehet következtetni előzetesen a kérdőív értékelése előtt, hogy a meseolvasás

alatt a résztvevők egyharmad része nem érezte magát aktívna, éppen ezért fontos vizsgálati szempontunk, hogy ne csak a feladatok elvégzésére koncentráljanak a résztvevők, hanem a közös pillanatok megélésére is. A Flow szinkronizációs kérdőív alapján nagyobb betekintést nyerhetünk majd számszerűsített adatokban a résztvevők közti interakciókba. A szülők kérdőív előtti előzetes felmérése azért volt fontos, mert rövid és tömör válaszokban visszacsatolást nyújtott a program élményszerűségéről, és játékosságáról, aminek kulcsfontosságú szerepe van. Az eddigi eredmények alapján a legnagyobb változókat az autista gyermek édesanyja jelenítette meg, aminek több háttér oka is lehet. A háttérok lehet az atipikus fejlődésmenetű gyermek egyéni sajátosságai, valamint az édesanya aktuális állapota is. Egy sajátos nevelésű igényű gyermek nagy figyelmet, és türelmet igényel, de édesanyja ennek ellenére is elvégezte gyermekével közösen a feladatokat, egyetlen mozzanatát sem hagyták ki. A további fejezetben az eredmények számszerűsített adatait szemléltetjük a kérdőív eredményei alapján.

12.2 A mérőeszközünk segítségével a flow élményt előzetesen a program kezdete előtt, majd utólag is szeretnénk volna mérni, hogy ezzel visszacsatolást nyerhessünk az általunk tervezett mesejáték hatékonyságáról, ami a közös tevékenységet helyezi fókuszba. A számszerűsített adatokban a kérdőív érintett öt kategóriáját, majd azon belül a kérdéskör itemeket mutatjuk be a következő 14. táblázatban. Az eredményeket összehasonlításként elsősorban százalékos arányban mutatjuk be.

14. Táblázat: A Flow szinkronizációs kérdőív számszerűsített adatai a program alkalmazásakor

Flow szinkronizációs kérdőív számszerűsített eredményei (N=6)											
		Program előtt (%)					Program után (%)				
Terület	Kérdések	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Hatékonyság, és	1. Jól tudunk együttműködni.				66,7	33,3				16,7	83,3
	2. Szívesen dolgoznék együtt máskor is a gyermekemmel.					100					100
	3. A jövőben is szívesen olvasnék együtt a gyermekemmel.					100			16,7	33,3	50
	4. Éreztem, hogy számíthatok a gyermekemre.				66,7	33,3				16,7	83,3
	5. Éreztem a kettőnk közötti összhangot.				66,7	33,3		16,7	33,3	33,3	16,7
	6. Éreztem a kölcsönös bizalmi kapcsolatot.				50	50			33,3	16,7	50

összehangolódás a partnerrel (12 item)	7. Jól tudunk kommunikálni a tevékenység alatt.				66,7	33,3			16,7	16,7	66,7
	8. Automatikusan együtt tudunk működni a gyermekemmel.				16,7	83,3				33,3	66,7
	9. El tudtam fogadni a gyermekem képességeit.				16,7	83,3					100
	10. Jól tudtam reagálni a gyermekem viselkedésére.				16,7	83,3				50	50
	11. Éreztem, hogy jól teljesítünk.				16,7	83,3			33,3	16,7	50
	12. Éreztem, hogy jobb lett a kapcsolatunk a gyermekemmel.				16,7	83,3			16,7	16,7	66,7
Bevonódás élmény, és koncentráció a partnerrel (5 item)	13. Teljesen kikapcsolódtam.		16,7		16,7	66,7			16,7	16,7	66,7
	14. Belefeledkeztem a tevékenységbe		16,7		33,3	50				50	50
	15. A feladat végzése feltöltött.		16,7			83,3			16,7		83,3
	16. A feladat végeztével több energiát éreztem magamban, mint a kezdetekor.		16,7		16,7	66,7			16,7	16,7	66,7
	17. Csak a közös tevékenységre koncentráltam.				50	50			16,7	16,7	66,7
Motiváció, és pozitív hatás a partnerre (3 item)	18. Motiváltam a gyermekemet a feladat végzése során.				33,3	67,7			33,3	33,3	33,3
	19. Éreztem, hogy pozitívan hatok a gyermekem feladatvégzésére.				50	50				16,7	83,3
	20. Éreztem, hogy pozitív hatással vagyok a gyermekem teljesítményére.				50	50				50	50
Motiváció, és tanulás a személyek számára (4 item)	21. A gyermekem teljesítménye ösztönzött.			16,7	16,7	66,7			16,7	16,7	66,7
	22. A gyermekem motivált a tevékenység végzése során.				16,7	83,3		16,7	16,7	33,3	33,3
	23. Ellestem néhány ötletet a gyermekemtől.				33,3	66,7		16,7		33,3	50
	24. Tudtam tanulni a gyermekemtől.				50	50		16,7		16,7	66,3
	25. Azt éreztem, hogy szinte együtt rezdülünk a gyermekemmel.			16,7	50	33,3	16,7		16,7		66,3

Koordináció a partnerrel tevékenység közben (4 item)	26. Összhangban éreztem a feladatvégzést a gyermekemmel.				67,7	33,3		16,7	16,7	33,3	33,3
	27. Összhangban éreztem a viselkedésem a gyermekemmel.				50	50		16,7	16,7	33,3	33,3
	28. Koordináltuk a viselkedéses megnyilvánulásainkat			16,7	50	33,3		16,7	33,3		50

N=6

A meseprogram számszerűsített eredményeinek értékeit említett százalékos arányban adtuk meg. Az értelemzéshez segítségképpen a pontozás az alábbi ötváltozós módon történt a szülők válasza szerint: *1- Nem jellemezte, 2-Nem, 3-Semlegesnek érezte, 4-Többnyire jellemezte, 5-Teljes mértékben jellemezte.* A pontokat, azaz a változókat a tevékenység előtt, és után megélt tapasztalások mentén töltötték ki, majd a százalékos arányt a megjelölt változókra adott válaszok arányával számoltuk ki. Tehát minden egyes kérdést az alábbi módon dolgoztunk fel, azáltal hogy milyen válaszok érkeztek. Amennyiben a szülő a tevékenységre 1- nem jellemezte választ adott, annál inkább állapítható meg, hogy a program egyes vizsgálati szempontja milyen mértékben nem jellemezte az adott mesejáték programot. Az eredmény minél inkább közelít az 5-Teljes mértékben jellemezte a tevékenységet ponthoz, annál inkább közelebb kerülünk a szülők motivációs ösztönzőinek a feltáráshoz. Fontos, hogy a kutatásunk, és vizsgálat megkezdése előtti értékek azokra a tevékenységekre vonatkoznak, amelyeket a mesejáték program kipróbálása előtt élt meg a szülő gyermekével.

12.3 Az első kutatási kérdésünk mentén, amely az *(1) Az otthoni mesejáték program során mennyire érezte a szülő az összehangoltságot, és a program hatékonyságát a gyermekével?* Kérdéskör mentén 12 itemet vizsgáltunk, melyben az alábbi megállapításokra jutottunk. A meseprogram utáni hatást vizsgálva magasabb százalékban volt megfigyelhető az program előtti tapasztalatokhoz képest az együttműködés, egymásra való számíthatóság, jó kommunikáció, gyermek képességeinek az elfogadása, valamint a közös munka a gyermekemmel maximális egyetértést mutatott a tevékenység előtt, és után is. Ebben az esetben azokat az adatokat mutattuk be, amelyek teljes mértékben jellemezték a feladatvégzést. Amelyek az eddigi tapasztalatokhoz képest, a program után kevesebb százalékban voltak jelen, az a jövőben való meseolvasás a gyermeknek eredményei, de vélhetően még mindig a pozitív irányba dominál. A résztvevők közötti összhang a vizsgálat előtt is részben jellemezte a szülő-gyermek tevékenységeit, majd az másodlagos eredmények szempontjából még jobban megoszlottak a vélemények mivel a nem, és semleges kategóriába is került válaszadás. A

gyermek viselkedésére adott reakciók, a feladat teljesítése, valamint a kapcsolat fejlődése szintén kis részben de alacsonyabb, megoszlóbb véleményezést kapott, mint az első felmérés során. Tehát a kutatási kérdést megválaszolva a szülők kevésbé érezték az összehangoltságukat gyermekükkel a meseprogram játék után, illetve a feladat teljesítése, és a kapcsolat fejlődése is kisebb értéket mutatott. A program után hatékonyabban működött azonban az együttműködés a gyermekkel, egymásra való számíthatóság a feladatok alatt, végül a kettőjük közti kommunikáció fejlődése is magasabb értéket mutatott ki. További kérdésünk lehet, így hát a következtetést levonva, hogy fontos a résztvevők közti összehangolódást erősíteni, valamint a kettőjük közti kapcsolat további elmélyítése a feladatvégzés teljesítése, és eredményessége érdekében.

12.4 A második kutatási kérdést megválaszolva (2) *Az otthoni mesejáték program során mennyire sikerült a bevonódás élmény átélni, valamint sikerült-e a tevékenységre való koncentráció?* Ezen területet vizsgálva szinte közel azonos eredmények születtek, kivéve a tevékenységbe való belefeledkezés, amelynél a másodlagos eredményeknél többnyire jellemezte a tevékenységet mint az első mérés során, így a program ezen része hatékonynak bizonyult, ám további elmozdulást az értékeknél nem mutatott, tehát a program alkalmazása se megerősíteni, sem megcáfolni nem tudta az eredményeket, hiszen közel azonosságot mutatnak. Azonban pozitív visszacsatolás nyerhet, hogy a tevékenységben ugyanolyan önfeledten merültek el a résztvevők, mint ahogyan az eddigi tapasztalatok alapján. Tehát az eredmények által sem nem bizonyítható, se nem elvetendő az előtte-utáni eredmény, mivel csak egyetlen kérdéskör mentén mutatott magasabb szintű pozitív változást, viszont ezen változások hatását érdemes erősíteni, megalapozni, és megtartani.

12.5 A harmadik kutatási kérdésünk ami, (3) *Mennyire gyakorolt a mesejáték pozitív hatást, és motivációt a résztvevőkre?* Az egymásra gyakorolt pozitív hatás megegyező véleményt mutatott az első mérés előtt, és után is. A válaszadó szülők magasabb százalékban érezték úgy, hogy a mesejáték program hatása után nagyobb részben gyakoroltak pozitív hatást gyermekükre. A gyermek motiválása a tevékenységben való részvételre egyenlő arányban oszlott fel a semlegestől, egészen a tevékenység jellemzéséig, amiről arra a következtetésre lehet jutni, hogy a program előtt sokkal inkább jellemezte a szülő-gyermek tevékenységet a feladathoz kötött motiváció, mint az általunk tervezett program után, ugyanis a semleges változó is bekerült a repertoárba. A harmadik kutatási kérdést megválaszolva a szülők pozitív hatást tudtak gyakorolni nagyobb részben a gyermekükre, azonban a gyermekeket sokkal

inkább kellett motiválni a tevékenységben való részvételre, ami azt jelenti, hogy a szülői részről igen erős bevonódásra volt szükség a meseprogram feladatai alatt.

12.6 A negyedik kutatási kérdésünket megválaszolva (4) *Mennyire valósult meg a közös tanulás a mesejáték program által?* A gyermek ösztönző tevékenysége egyenlő százalékos arányt mutatott a program előtt, és után is. A szülők a mesejáték program után magasabb számban mutatták, hogy tudtak tanulni a gyermeküktől valami új szemléletmódot. Eltérést mutatott, hogy ötletet ellesni a szülő nem tudott a gyermekétől, illetve a szülők nagyobb része nem érezte, hogy gyermeke motiválná a közös tevékenység során. Vélhetően ennek két oka is lehet. Az óvodás korosztály mindennapi tevékenységét a szülő, adott esetben a pedagógus koordinálja, így részben a szülő, pedagógus feladata is, hogy a gyermek figyelmét felkeltse, a feladatvégzésre fenntartsa. Tehát pozitív eredmény, hogy a szülő is tudott tanulni gyermekétől, de további vizsgálat szükséges majd, hogy a szülő hogyan fogalmazná meg, hogy milyen motivációs ösztönzőket várna gyermekétől?

12.7 Az utolsó kutatási kérdésünk (5) *Mennyire valósult meg a koordináció a gyermekkel a közös tevékenység során?* A szülők az előzetes méréshez képest nagyobb arányban érezték úgy, hogy gyermekükkel szinte együtt rezdültek, illetve koordinálni tudták viselkedéses megnyilvánulásait. A feladatvégzés, és feladatteljesítés összhangja megoszlóbb, alacsonyabb százalékos arányt mutatott pozitív irányba. A kérdésre adott válasz, hogy ugyan az összehangoltság sikerült a résztvevők között, de a feladatvégzés, és feladatteljesítés alatt nem voltak összhangban. A koordináció a feladatok elvégzése alatt ugyan alacsonyabb értéket mutatott, mint a vizsgálat előtt, így is százalékos arányban erősebben dominál az inkább jellemző, vagy teljes mértékben jellemző értékelés, mintsem negatív tapasztalat.

13. Az összesített eredmény a programokról

A fonológiai tudatosságot fejlesztő játékos program öt napból állt, melynek a kutatási kérdései mentén megállapítottuk, óvatosan következtettünk, hogy az általunk tervezett mesejáték programban centrális helyen kell lennie a játéknak, mint alapnak. A játék az első program után éppen azért volt olyan fontos, hogy a tevékenységet a résztvevő ne nehézségként, inkompetenciát kiváltva élje meg, hanem mint élményekben gazdag perceket, és motivációt. A mesejáték program elemeinek értékelése széles körben vizsgálta az eszköz hatékonyságát a kérdőív segítségével. A program kimagasló eredményeket mutatott a szülő-gyermek közti együttműködésben, kommunikációban, ötletgazdagságban, egymásra való támaszkodásban, tevékenységbe való belefeledkezésben. Továbbá kimagasló eredményeket olvashattunk az első

méréshez képest a szülőknek sikerült pozitív hatást gyakorolni gyermekükre, képesek voltak új szemléletmód elsajátítására, végül képessé váltak a gyermekkel való teljes együtt rezdülésre is. További vizsgálódásra lesz szükség a feladatok alatti kapcsolat erősítésére, a gyermekek önmaga motiválására az adott tevékenységen belül, a gyermekek által hatást gyakorolt motivációs ösztönzők vizsgálata a szülő felé, vagyis ami a gyermek személyéből fakad, végül a feladatvégzés, és feladatteljesítés összhangjának a részletesebb vizsgálata sem maradhat el. Az eredmények a résztvevők alacsony száma miatt óvatosságra int, bár így is elmondhatjuk, hogy igen értékes információkat nyerhettünk első körben a mesejáték programunkról. A továbbiakban folyamatosan bővítjük a résztvevők számát, melynek eredményeit a program elvégzése után szintén értékelni fogunk, és a visszacsatolások által újabb lépést teszünk kutatásunk részletességére, és pontosítására. Tehát visszacsatolva a szakirodalomra a mérőeszköz alkalmazására, és azon számszerűsített eredmények értékelésére alkalmasnak bizonyult a Flow szinkronizációs kérdőív, amely a program mentén vizsgálta a motivációs tényezőknek a megragadását, melyek a közös, interakciót igénylő feladatok során volt megfigyelhető áramlat-élmény elemzésével (Csikszentmihalyi, 1990, id. Magyaródi; Oláh 2015: 287). A magasabb résztvevői szám érdekében a Pest megyei óvodák adatbázisát folyamatosan bővítjük, ezzel is további résztvevőket keresve. Az gyermeknek való olvasás hatékonyságát továbbá is hangsúlyozzuk újabb mesék beemelésével, ezzel indokolva a gyermekek iskolai felkészítését, aminek alapja a meseolvasás is lehet, mivel a rendszeresen, gyakran mesét hallgató gyermekek fejlődésben kb. másfél évvel megelőzik azokat a társaikat, akiknek a meseélményben csak ritkán van részük (Nagy 1980). A mesehallgatás élménye, és a mesébe ágyazott tevékenység továbbra is támogathatja a tanulást, ezzel együtt alátámaszthatjuk, hogy egy helyesen megválasztott és kivitelezett játék képes a tanulók tartalmi tudásának növelésére (Sabourin, 2014, id. Bónus; Nagy 2020: 3). A játékosság növelése fokozatos, így az új gyermekirodalmi mesék választásán kívül, további hangsúlyt fektetünk a játékosságra is mivel természete abból fakad, hogy megvan bennük a lehetőség arra, hogy tevékenységként és eszközként is kezeljük őket. Caillois (1961) játékról alkotott definíciójában utal arra, hogy a játék nemcsak a konkrét tevékenységet, hanem az összes tevékenységhez kapcsolódó elemet, eszközt is jelenti. Ily módon a játék tevékenység és eszköz is lehet (Alvarez és mtsai, 2019; id. Bónus; Nagy 2020: 4)

14. Összegzés

A jelen kutatás tehát feltárni szándékozta a szülőket ösztönző motivációs tényezőket, egy általunk tervezett mesejáték program kipróbálása által, melyre visszacsatolást adott a Flow

szinkronizációs kérdőív is. A kutatásunk további résztvevők bevonására fog törekedni, annak érdekében, hogy az eredményeket széleskörben átláthatóvá, színesebbé tehesse. A mesejáték programba további új meséket, és hozzátartozó játékokat fogunk beemelni, így a mérőeszközünket is változatossá tehetjük, valamint a kérdőívünket továbbra is hasznosítani szeretnénk. A következő időszakban az adatbázisból további intézményvezetőkkel vesszük fel a kapcsolatot, majd ezzel további felkéréseket küldünk ki, remélve a résztvevők növekedését.

15. Következtetések

A kutatásunkban feltárt eredmények elemszáma miatt óvatosságra int annak ténszerűsége, és bizonyíthatósága. A továbbiakban újabb résztvevők bevonódását fogjuk kezdeményezni. valamint az eddigi eredmények alapján további vizsgálódásra van a szükség annak érdekében, hogy a gyermekeknek mik a motivációs ösztönzői, valamint hogyan tudjuk még inkább elmélyíteni a tevékenységre való fókuszálást. A mese, mint játék programja visszacsatolta a szülők részvételét, és aktív érdeklődését, éppen ezért továbbra is mese alapokon fogunk dolgozni, ami az óvadás korosztály számára is befogadható nyelvezettel rendelkezik. A mesejátékhoz kapcsolódó feladatokat is folyamatosan színesítjük, így feltételezhető továbbiakban a színesebb repertoár nagyobb érdeklődő létszámot hozhat a kutatásunkhoz. Az eredményeinket továbbra is Flow szinkronizációs kérdőívvel tervezzük vizsgálni, hiszen ez világít rá leginkább a motivációs ösztönzőkre széleskörben, valamint visszacsatolást ad a program sikerességéről is.

16. Hasznosíthatóság

Az eddigi tapasztalatok, és bemutatott adatok, eredmények alapján elmondhatjuk, hogy a szülőknek igénye van a gyermekével közösen otthoni környezetben tevékenységet folytatni. A mesejáték program feltárni készül a szülőket motiváló ösztönzőket, amellyel beemeljük egyben a gyermekek ösztönző tényezők vizsgálatát is. A mesejáték program első kipróbálása részben sikereket ért el, a résztvevők tanulhattak egymástól, segítette a szülőt a gyermeke felé való elfogadásban, valamint a közös tevékenység egyéni élményeket is okozott. A továbbiakban szükségesnek tartjuk, hogy kitérjünk a tevékenység elvégzésének központjába tartozó motiváció ösztönzőkre, mert az eredményeink alapján leginkább ott tapasztalhattunk negatív élményeket a szülők felől.

17. A kutatás korlátai

A kutatás korlátait erősen befolyásolta a pandémiás helyzet, ami miatt a kapcsolatfelvétel nehezített volt a szakemberekkel, óvodavezetőkkel, és szülőkkel is. A szervezés körülményes, hiszen több lépésben kell a résztvevőket megszólítani. A résztvevők megszólítása olyan szinten akadályozott, hogy az óvodavezetők csak igen kevés számban jelezték vissza a kutatásban való részvételüket.

18. Köszönetnyilvánítás

Köszönettel tartozom a vizsgálatban az előmérés során résztvevő pedagógusok aktív részvételéért, és kérdőívek kitöltéséért. Köszönettel tartozom a szülőknek az előzetes kérdőívek kitöltéséért. Köszönettel tartozom azon intézményvezetőknek, akik segítették felvenni a szülőkkel a kapcsolatot. A hat szülő külön köszönetet érdemel, hogy a programba jelentkezett, valamint részt vett rajta. Végül köszönettel tartozom a két független értékelőnek, illetve a kutatást vezető oktatómnak dr. Pintér Henriettnek.

Irodalom

- Alvarez, J., Irrmann, O., Djaouti, D., Taly, A., Rampnoux, O.; Sauvé, L. (2019). Design Games and Game Design: Relations Between Design, Codesign and Serious Games in Adult Education. In Leleu Merviel, S., Schmitt, D. & Useille, P. (szerk.), *From UXD to LivXD: Living eXperience Design. Great Britain: John Wiley & Sons.* 229–253. DOI: 10.1002/9781119612254.ch11
- Bódis Zoltán 2006. A mesemondás szakrális lehetőségei. *Fordulópont*: 46. 73–82.
- Bodnárné Novák, A. (2021). Kezdjük korán! A korai fejlesztés lehetőségei és szerepe a pedagógiai szakszolgálatokban. *Sárospataki Pedagógiai Füzetek* (28.), pp. 87-96.
- Bóna; Horváth (2019). Az anyanyelv-elsajátítás folyamata hároméves kor után. *Beszéd – Kutatás – Alkalmazás* Az anyanyelv-elsajátítás folyamata hároméves kor után - A fonológiai tudatosság, és mondatismétlés összehasonlítása 6 éves óvodások beszédprodukciójában. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. pp. 95-105.
- Bónus; Nagy (2020). A játékokkal kapcsolatos fogalmak szakirodalmi áttekintése. *Iskolakultúra*, 30 (6), 3-15.
- Csikszentmihályi Mihány 1997. *Flow- Az áramlat pszichológiája*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Fejes J. B., Kelemen V., Szűcs N. (2013): Szülők mentorálása a hátrányos helyzet átörökítésének megelőzése érdekében. Dél-alföldi Felnőttképzési – Szakképzési Tudástár és Tanácsadó Központ létrehozása (DAF-FSZTTK) SZTE JGYPK, Szeged.
- Fromann, R. 2017. *Játékos lét. A gamifikáció világa*. Budapest: Typotex Kiadó.
- Haga; Gál; Pintér (2021). Szülők véleménye a gyermekükkel otthon, közösen folytatott anyanyelvi játékokba való saját bevonódásuk ösztönzőiről: az előmérések eredményei. *Tudomány és Hivatás*, (6) 1. 25-36.pp.
- Haga (2020). A Fonológiai tudatosság tanulmányozása. *Tudomány, és Hivatás* pp.103-108.
- Incze-Borbádi; Pólya (2022). „Mindig meg kell ezt beszélni, ha be vagy zárva, ha nem”. családi kommunikációs mintázatok koronavírus-járvány idején. Jel-Kép, (1). különszám: MKTT 2021. konferencia.
- Jordanidis (2012). Az olvasási nehézség és a fonológiai tudatosság kapcsolata. *VI. Alkalmazott Nyelvészeti Doktoranduszkonferencia*, 69.
- Kas, Billédi, Cs. Ferenczi, Csákvári; Tánczos (2015). Védőfaktorok a családok erősítésében – *Nemzeti Család, és Szociálpolitikai Intézet*
- Kolosai Nedda 2020. Kultúraváltás (vagy-válság) az oktatásban és a kora gyermekkori nevelésben–Előszó a megújulás jegyében. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat* 8:5-12.
- Magyaródi; Oláh (2015). Flow Szinkronizáció Kérdőív: az optimális élmény mechanizmusának mérése társas interakciós helyzetekben, *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika* 16 (2015) 3, 271—296
- Nyitrai Ágnes 2016. Mese és mesélés. *Iskolakultúra*, 26 (4), 75–83.
- Papp Melinda 2018. Az osztenzív stimulusok szerepe a mesék átadásában és megértésében. *Anyanyelv pedagógia*, 4. sz. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=756> Letöltés: 2023.01.13.
- Pintér Henriett 2019. A mesemondás és a mesebefogadás hatásai az óvodás gyermekekre és a halmozottan sérült cerebrális paresis-es gyermekek mesélési folyamatainak tipikustól eltérő vonásai (Összegző tanulmány). *Tudomány és Hivatás* 11: 11-20. https://semmelweis.hu/pak/files/2019/06/Tudomány-és-Hivatás_2019_1.pdf#page=11 Letöltés: 2023.01.13.
- Sabourin, J. (2014). Affect and Engagement in Game- Based Learning Environments. *IEEE Transactions on Affective Computing*, 5(1), 45–56. DOI: 10.1109/t-af-fc.2013.27
- Urbanik (2020). Az óvodáskori olvasóvá nevelés kommunikációs módjai, *Kommunikáció- és beszédfejlesztés a gyakorlatban*. SZTE JGYPK Magyar és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Szeged, pp. 196-210.
- Timár Marietta 2021. Óvodai élet a pandémia idején. *Módszertani Közlemények* 61: 125-133.

Mellékletek:

1. **Melléklet** – Intézményi felkérő levél (feltöltött mellékletként csatolva)
2. **Melléklet** - Pedagógusok motivációja Google form link:
https://docs.google.com/forms/d/1v_BerzbK6e1dFbBMus3ZHeDNOZkaI-BdBAevO_eoTio/edit
3. **Melléklet** – Szülőknek készült kérdőív Goggle form link:
<https://docs.google.com/forms/d/14l93LCcFr0niSWBdL9RR9M4UNog35WjOyTi7lzZUIAc/edit>
4. **Melléklet** – Email felkérés egységes törzsszövege

„Tisztelt Óvodavezető!

A levelemet először egy rövid bemutatkozással szeretném kezdeni. Haga Orsolya vagyok, és a Semmelweis Egyetem Pető András Karán tanulok konduktor alapszakon. Az egyetemen három éve végzek kutatást gyermekek beszédfejlesztése, és ehhez szükséges szülők motiválása céljából. A három év alatt megannyi kutatói versenyen, és külföldi versenyen vettem részt. Az sikeres eredményeimért hálás lehetnek az eddigi szakmabeli dolgozóknak, és szülőknek akik idáig segítettek a kutatói munkámat.

Levelemben szeretném Önöket, illetve Önökön keresztül a szülőket felkérni további kutatásomra, melyben egy három napos, izgalmas, és élményekkel teli meseolvasás programra invitálom a szülőket, és kedves gyermekeiket.

A kutatás első lépése egy kérdőív kitöltése lenne, melyben a szülő eldöntheti, hogy szívesen venne-e részt a programban.

Azon szülők, akik a programban részt vesznek a meséléshez szükséges dokumentumokat saját költségemre állom!

Amennyiben részt vesznek a kutatásban, természetes mint támogató intézmény minden tanulmányban feltüntetésre kerül az intézmény megnevezése.

A szülők részvétele teljesen anonim módon történik!

Kérem, ha felkeltettem érdeklődésüket olvassák el a kísérőlevelet, és várom vissza megtisztelő válaszukat!

Hatalmas örömmre szolgálna, ha szakmai tudásukkal, és segítségükkel támogatnák a kutatás tökéletesítését, és új programlehetőségeket kínálhatnánk a szülőknek is.

Szép hetet kívánok!

Üdvözlettel: Haga Orsolya

5. Melléklet – Szülőknek instrukció a program indulásához

Haga Orsolya - meseprogram indulása Beérkező levelek x

Orsolya Haga <hagaorsolya.beszedprogram@gmail.com>

címzett: Eszter; fatima2093; Adrienn; Éva; szabina ▾

Tisztelt Szülők!

Örömmel jelentem, hogy a meseprogram sikeresen elindult, a mai napon kézbesíttem a programfüzetet.
Kérem, ha valaki nem kapta meg szíveskedjen jelezni!

Amit még fontos tudni:

- a program három napos, a füzetben így van elkészítve, kérem így is haladjanak majd a feladatokkal
- a programban vannak rajzoló feladatok, ahhoz nyugodtan használják a mese szövegének hátoldalát, vagy hozzá tudják fűzni a füzethez új papírként
- a harmadik nap után ismételt ki kell tölteni a kérdőívet, amely hozzá fog minket segíteni ahhoz, hogy tökéletesítsük a játékunkat
- a kérdőívben elsősorban arra vagyunk kíváncsiak hogyan érezték magukat a program után
- amennyiben szeretne másolatot a programfüzetről szíveskedjen a programfüzet végén tollal / ceruzával a nevét feltüntetni, én pedig kézbesítem majd a másolatot az óvodába
- a programfüzetet az irodába kell majd leadni a vezetőségénél

A programfüzeteket **2022.12.12**-hoznám el az óvodából, amennyiben mindannyiuknak ideje engedte a program kipróbálását.

Örömteli meseolvasást, és játékot kívánok maguknak! A gyermekek a szorgalmukért egy kis csekélységet kapnak a program végén!

Addig is minden jót kívánok!

Bármilyen kérdésük van keressenek bizalommal!

Üdvözlettel: Haga Orsolya

6. **Melléklet** – Minta a fonológiai tudatosságot fejlesztő játékos programból

1. nap

Weöres Sándor: Volt egy szép ládika

Volt **egy szép** ládika,
Nőtt benne egy almafa,
Én azon az almafán
Dinnyét szedtem délután.
Nagyot ugrott Sárika,
Beszakadt a ládika.

Mai szavaink:

	Szavaink				
	Egy	Én	Szép	Azon	Nagyot
Pontozás					
1. Gyermekemnek a szót kimondtam, tagoltam, de csak velem párhuzamosan tudta ismételni					
2. Gyermekemmel a szót közösen egyszer kimondtam, tagoltam, majd utánam ismételte					
3. Gyermekemnek a szót kimondtam, majd önállóan tagolta					
4. Gyermekem a kimondott szót önállóan ismételte, és tagolta					

Karikázással jelöljék a válaszukat!

Ismerte a gyermek a verset?

IGEN

NEM

Tetszett?

7. **Melléklet** – Minta a Mesejáték programból

Kedves szülő, és kedves óvodás! Örömmre szolgál, hogy a második napon is elkérték a mesét, és annak folytatását.

Kedves szülő, és kedves óvodás! Örömmre szolgál, hogy a második napon is elkértétek a mese folytatását!

A második nap folytatódik a mese...

És a válasz....

Hát a nagyhatalmú Sündisznócska!

Mackó úr akkorát ütött a fára tányértalpával, hogy a hernyócskák egyszerre begubódtak ijedtükben.

- Darázsdárda, méhszurony! Kitől hallottad ezt az újságot?

- Magától a nagyhatalmú Sündisznócskától - hunyorgott le az erdei ácsmester a bozontos fejű nagy úrra.

De akkorát horkantott az haragjában, hogy Harkály mester leejtette ijedtében a kisbaltáját. Nem is találta meg azóta se, azért keresi máig is nagy panaszkodva:

- Hová lett, hová lett?

Mackó úr pedig dülva-fúlva vágott neki az erdőnek, törve-zúzva a bokrokat, amik eléje kerültek. S a bokrok azt recsegték, a szellő azt dudorászta, még a saját tipe-topa lépései is azt csoszogták a harmatos fűben:

- Nagy-ha-tal-mú Sün-disz-nócska!

- No, majd kipróbáljuk a hatalmát annak a híres Sündisznócskának! - morogta Mackó úr, s egyenesen annak a tölgyfának tartott, amelyiknek a tövében a Sündisznócska nyaralni szokott. Éppen a küszöbön sütkérezett az ártatlan, s egy boglárkavirágot tartott a körmei között. Annak a tükréből pedergette hegyesre a bajuszát friss nyírfabalzsammal. De ahogy Mackó urat meglátta, úgy elfogta a reszketés, hogy menten lekonyult a bajusza.

- Alázatos szolga! - nyöszörögte ijedten, s nagy zavarodottan Mackó urat kínálta meg nyírfabalzsammal.

- Parancsoljon, urambátyám, egy kis bajuszpedrőt!

No hiszen, egyéb se kellett Mackó úrnak! Világéletében mindig azt szégyenlette legjobban, hogy neki még vénségére se nőtt ki a bajusza. Még a foga is csattogott, ahogy ráförmedt Sündisznócskára:

- Ohó, kis öcsém, a nagy hatalmadat mutogasd inkább! De sebesen ám, mert mindjárt befelé fordítom tüskéivel a bundádat!

Sündisznócska ravaszul hunyorított a ragyogó fekete szemével.

- Ami igaz, igaz! Énfelőlem mindenki elszalad ijedtében erdön-mezőn.

- No, azt magam is szeretném látni! - kacagott Mackó úr akkorát, hogy Sündisznócskának összeütődtek tőle a szuronyai

- Állom a szavam - mosolygott Sündisznócska a bajusza alatt. - Mindenkit megszalajtok, akivel találkozunk. Ha nem hiszed, gyere utánam.

Azzal elkezdett gurulni Sündisznócska, mint a gombolyag, a sarkában nagy dérrel-durral Mackó úr, recsegtetve a gallyakat jobbra-balra.

- Fusson, akinek az élete kedves! - sikított Sündisznócska, ahogy a torkán kifért, s lett olyan futás az erdőben, hogy szem nem látta mását! A sok erdei egér mind elhagyta ijedtében a csizmáját.

- Ez semmi - fújt nagyokat dühében Mackó úr -, azt a szarvast ijeszd meg, amelyik a patakban nézegeti magát.

- Fusson, akinek az élete kedves! - visított Sündisznócska, s a szarvas ijedten kapta föl a fejét a vízből, s úgy eliramodott, mint a nyúl, ahogy Mackó urat meglátta.

"Ej, de derék fickó ez a Sündisznócska - mondogatta magában. - Ha föl nem riaszt, bizony csúffá tesz Mackó úr."

Mackó úr pedig csudálkozva csóválta meg a kócos üstökét.

- Ez már valami volt, Sündisznócska. De azért akkora hatalmad még sincs, hogy az erdőkerülőt meg tudnád ijeszteni.

Vajon ki lehetett az erdőkerülő?

Szülő ötlete:

.....

Gyermek ötlete:

.....

Kedves óvodás! Emlékszel, eddig milyen állatok szerepeltek a mesében? Melyik volt a kedvenced? Amennyiben van kedved és izgalmas is számodra a sündisznócska és a Tányértalpú Tipetopa Mackó története, le is rajzolhatod!